

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

**(10-74) - HABERLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜNE VE ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİNE
YÖNELİK İHLALLERİN TESPİTİ VE ÖNLENMESİNE İLİŞKİN TEDBİRLERİN
BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI HUKUK ALT
KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

11 Nisan 2013 Perşembe

**(10-74) - HABERLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜNE VE ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİNE
YÖNELİK İHLALLERİN TESPİTİ VE ÖNLENMESİNE İLİŞKİN TEDBİRLERİN
BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI HUKUK ALT
KOMİSYONU**

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

11 Nisan 2013 Perşembe

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Hukuk Alt Komisyonunca konukların dinlenmesi	1:36

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:25
Sedat ERGİN (Hürriyet Gazetesi Yazarı)	1:18, 19:21, 21:22, 23:25
Yılmaz TUNÇ	Bartın 4:6, 10, 12, 13, 22:24
Bilal UÇAR	Denizli 4:6, 16
Namık HAVUTÇA	Balıkesir 5, 10, 21:22
Hasip KAPLAN	Şırnak 6, 9, 18:20
İKİNCİ OTURUM	26:36

Mehmet AZGIN (Ekonomi Bakanlığı İthalat Genel Müdür Vekili)		26:30, 31:35, 36
Yılmaz TUNÇ	Bartın	27, 29:30
Yusuf BAŞER	Yozgat	29, 32, 34:36
Bilal UÇAR	Denizli	30
Murat TAŞKIN (Ekonomi Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü İthalat Denetimleri Daire Başkanı)		30:31
Hasip KAPLAN	Şırnak	33:36
Namık HAVUTÇA	Balıkesir	35:36

Açılma Saati: 11.10

Kapanma Saati: 13.15

BİRİNCİ OTURUM

11 Nisan 2013 Perşembe

Açılma Saati: 11.10

BAŞKAN: Şuay ALPAY (Elâzığ)

0

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, toplantıyı açıyorum.

Toplantı yeter sayımız mevcut, bu sebeple de görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Ergin, hoş geldiniz. Hem şahsım adına hem Komisyon üyesi arkadaşlarım adına hoş geldiniz diyorum, teşekkür ediyorum.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Hoş bulduk Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bildiğiniz ve takip ettiğiniz bir mesele. Haberleşme özgürlüğüne ve özel hayatın gizliliğine yönelik ihlallerin tespiti ve önlenmesine dair tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırma komisyonu kuruldu ve güzel olan tarafı, Mecliste grubu bulunan bütün siyasi partilerin ittifakıyla ve müşterek bir iradeyle, Meclis iradesi ile kuruldu, çalışmaya başladı. İki alt komisyon olarak devam ediyoruz. Biri Hukuk Alt Komisyonu, biri de Teknik Alt Komisyon.

Hukuk Alt Komisyonunda gazeteci arkadaşları, eski istihbaratçı arkadaşları ve bugün de sizden sonra Bakanlık temsilcilerini de dinleyeceğiz. Formatımız, bir saat olarak düşünüyoruz. Tabii, burada şöyle sınırlı değiliz, aşabiliriz de. Şöyle bir format öngörüyoruz: İlk kısmını sizin varsa yapacağınız bir sunuma ayırıyoruz. Daha sonra da soru-cevap şeklinde devam ediyoruz. Bu sebeple de - dediğim gibi- toleransımız var, saatle ilgili de çok fazla sınırlamamız yok ama mümkün mertebe de o sınırlarda tutmaya çalışıyoruz.

Evet, sözü size bırakıyoruz.

Buyurun.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Komisyonun değerli üyeleri, öncelikle bu davetinizden dolayı çok teşekkür ediyorum. Huzurunuzda bulunmak ve bu konuda değerlendirme yapmak benim için büyük bir memnuniyet kaynağı. Bu telefon dinleme konuları bir gazeteci olarak, biraz da bu telefon dinleme mağduru bir gazeteci olarak 1998’den beri yakın bir şekilde izlediğim, dosya olarak takip ettiğim bir konu. Yaklaşık on beş yıldır bu konuyu ben de yakından izliyorum. Dolayısıyla, bu konudaki gözlemlerimi sizinle paylaşmak benim için büyük bir memnuniyet kaynağı.

Yasa dışı telefon dinlemelerinin Türkiye’de vatandaş hakları açısından, vatandaşların temel hak ve özgürlükleri açısından ana ihlal alanlarından biri olduğunu düşünüyorum ve Türkiye’nin gerçek bir hukuk devleti olması, vatandaşların bu yönde maruz kaldığı hak ihlallerinin önlenmesi açısından

Komisyonunuzun çalışmasını çok önemsiyorum, çok değerli bir çaba olarak görüyorum ve Komisyonunuzun bu yönde yapacağı çalışmanın sonuçlarının, yapacağı tavsiyelerin de Türkiye'nin gerçek bir hukuk devleti olması ve vatandaşların bu alanda ileri hukuk ölçülerine kavuşmaları, kavuşabilmeleri açısından çok yararlı olacağını düşünüyorum. Burada bulunmayı da bu anlamda bir vatandaşlık görevi olarak addediyorum ve de çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyoruz.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Efendim, benim bu konuya, telefon dinlemeleri konusuna girmemin, bu kadar yakından izlememin bir nedeni bunun -ta başta da söylediğim gibi- mağduru olmam. 1998 yılında, dönemin Doğru Yol Partisi Genel Başkan Yardımcısı Meral Akşener -hatırlayacaksınız- 17 Aralık 1998'de bir basın toplantısı düzenledi ve bu basın toplantısında Doğan Grubunun bazı üst düzey yöneticilerinin ve bazı Hürriyet yazarlarının, yöneticilerinin yasa dışı yollardan elde edilmiş dinleme kayıtlarını açıkladı, bunları basın toplantısında dinletti hatta birer kayıtlarını kaset olarak -o zaman flaş diskler yoktu, kaset teknolojisi gelişmişti- herkese birer kopyasını da sundu ve bizim yasa dışı yollardan gizlice elde edilmiş telefon konuşmalarımız bu şekilde kamuoyunun bilgisine ulaşmış oldu. Bunlardan bir konuşma da bana aitti. Bu konuşmada ben Hürriyet Ankara Temsilcisiydim, gazetenin Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök'le Mediste yapılan bir aklama oylaması... Doğru Yol Partisi ve ANAP anlaşıp birbirleri hakkındaki yolsuzluk iddialarını karşılıklı olarak aklamışlardı iki ayrı oylamada. Ben de bu konudaki gelişmeleri gazetenin Genel Yayın Yönetmeni, Ankara Temsilcisi olarak bildiriyordum. Tabii, televizyonda -hiç unutmuyorum- izlerken ve kendi sesimi duyunca çok kötü oldum. Bu, kimsenin başına gelmesini isteyeceğim bir şey değildir. Siz konuşurken... Şimdi burada olduğu gibi konuşuyoruz, ses ağzımızdan çıkıyor ve boşlukta kaybolup gidiyor, onun kaybolduğunu zannediyoruz. Halbuki birilerinin o sesi boşluk içinde yakaladığını, bir yere kaydettiğini ve sonra, yıllar sonra tekrar sizin o uçup tebahhur ettiğini düşündüğünüz ses size geldiğinde -ve böyle metalik bir ses o- çok kötü oluyorsunuz hakikaten. Çok kötü olduğumu hissettim. Bu, biraz, hani, duygu olarak baktığınızda -belki nahoş bir benzetme ama- sanki çırılçıplak soyup Kızılay Meydanı'nda bırakılmışsınız, öyle bir his duyuyorsunuz. Ondan sonra bu konuyu yakından izlemeye başladım. Meral Akşener'i dava ettim ve 15 milyar lira -o dönemin parasıyla- manevi tazminat kazandım Meral Akşener'den ve o dönemde -bu 2000 yılında oldu, Yargıtay da onadı- parayı tahsil ettim. O dönemde bir telefon dinleme suçundan Türkiye'de verilmiş en yüksek tazminat davasıydı.

Fakat, o dinleme olayı olunca şöyle bir sorunla karşılaştık, sorun şu: Evet, bizim vatandaş olarak haklarımız ihlal edilmiş durumda fakat hakkımızı arayacağız, hangi yasa maddesine dayanarak hakkımızı arayacağız? Tamam, Anayasa'ya baktığınızda çok ileri bir hüküm var, bizim haberleşme özgürlüğümüzü teminat altına alıyor fakat Ceza Kanunu'na baktığımızda ciddi bir yetersizlik olduğu ortaya çıktı. Çünkü, buradaki mevzuata baktığımızda, Türk Ceza Kanunu'nun çıktığı tarihte -şu an yanımda, burada bulabilirim- telgraf haberleşmesinin ihlaline ilişkin bir madde vardı, onun dışında o

dönemki TCK'nin 195'inci maddesi "Fail evrak muhteviyatını ifşa ve telgraf ve telsiz muhaberat ve telefon mükalematı mahremiyetini ihlal ederek bir zarar husulüne sebep olursa bir aydan üç seneye kadar hapsolunur." deniyordu. Bunun dışında mevzuatta dayanabileceğimiz bir hüküm yoktu ve büyük bir boşluk vardı, onu o zaman fark ettik.

O döneme baktığımızda, bu 1998 sonu, hatırlanacaktır Susurluk olayı sonrasında, 98 sonbaharında özellikle, Türkbank skandalı olmuştu, o dönemde üçlü koalisyon hükümetinin devrilmesine yol açmıştı. Birden ortalığa -o dönemdeki gazete arşivlerine bakarsanız da görebilirsiniz- nereden çıktığı belli olmayan kasetler yayılmıştı. Bunlar çarşaf çarşaf, gazetelerde yayımlanıyordu, özellikle Radikal gazetesi o dönemde bunların büyük bir bölümünü yayımlamıştı ve kamuoyunda büyük bir rahatsızlık konusuydu bu. Nereden çıktığı bu kasetlerin bilinmiyordu; kimilerine göre emniyet kayıtlarıydı, kimilerine göre MİT kayıtlarıydı fakat toplumda büyük bir rahatsızlık ortaya çıkarttı kasetlerin bu şekilde yayımlanması.

Keza, 1999'da, Ankara Emniyet Müdürlüğü bünyesinde, büyük bir dinleme skandalı patlak verdi. Dönemin Ankara Emniyet Müdürü ve Müdür Yardımcısı bu konuda yargılandılar. İstihbarat dairesinin bir odasında, Emniyet Müdürlüğü'nün üst katlarından birinde yasa dışı yollardan yapılmış dinlemelerin kasetleri ortaya çıktı. Keza, teknik takip, dinlemenin yanı sıra kişilerin birbiriyle yaptığı konuşmaların dökümlerini de burada Ankara Emniyeti tarafından hiçbir izin olmadan yakın bir izlemeye alındığı ortaya çıktı. Bunlar arasında; cumhurbaşkanı, başbakan, Genelkurmay, sivil toplum liderleri, Hürriyet gazetesi Ankara Bürosu, yüzlerce isim vardı. Bunu yakalayan da Emniyet İstihbarat Başkanlığıydı.

Bütün bu birbiri ardına patlak veren bu skandallar, ortalığa yayılan bu kasetler, artık, bu telefon dinleme, yasa dışı yollardan telefon dinleme konusunun bir disiplin altına alınması, bu konuda mevzuatta gereken düzenlemelerin yapılması, ciddi bir reform yapılması ihtiyacını ortaya çıkardı ve galiba bu konuda genel bir mutabakat, konsensüs de oluştu.

Fakat, dediğim gibi, yasada boşluk var, Anayasa'nın hükmü çok açık. MİT Yasası var, MİT'e bu konuda yetki veriyor. 1985'te Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'na rahmetli Özal zamanında yapılan bir ekleme var, polise de istihbarat yetkisi verilmiş. Fakat, dinlemenin nasıl yapılacağına dair, bunun modelitelerine dair, bunun esaslarına dair hiçbir şey yok mevzuatta. İşte, bu, bizi, 1999'da, yine üçlü koalisyon hükümeti döneminde, Sadettin Tantan'ın İçişleri Bakanlığı döneminde, 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Yasası çerçevesinde ilk düzenlemeye götürdü, ilk kez Türkiye Cumhuriyeti tarihinde telefon dinlemenin esasları ile ilgili düzenleme burada yapıldı. Bence oldukça ileri bir düzenlemedir ve bir ihtiyaca da karşılık vermiştir.

Burada önemli olan, sadece 4422 sayılı Yasa değil aynı zamanda bunun uygulama yönetmeliğinin de ben çok önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü, işin püf noktasının 4422'nin yönetmeliğinde olduğunu düşünüyorum. Baktığınızda, bugün karşılaştığımız en büyük sorunlardan biri,

yapılan dinlemelerin en büyük rahatsızlık konusu, ayıklama yapılmadan bütün dinleme kayıtlarının olduğu gibi iddianamelerin eklerinde, klasörlerinde yer almasıdır, buna ayrıca yine değineceğiz.

Burada, 4422'nin uygulama yönetmeliğinde, bakın, 11'inci maddenin (3)'üncü fıkrası: “Dinlemede kullanılan büyük veri taşıyıcısının, özel hayatı ilgilendiren kısımları hariç, suça ve suçluya ilişkin kısımları ayrı bir veri taşıyıcısına nakledilir veya içeriği bir tutanağa geçirilir.” diyor, diğerleri de imha ediliyor. Burada, bakın, bir ayrım getiriyor, çok önemli, suça ve suçluya ilişkin kısımlar naklediliyor, bir ayrım, tefrik getiriyor. Bence bu hakikaten vatandaşların haklarını gözeten çok temel bir düzenleme.

Şimdi, burada, yine, gözden kaçan bir şey, bunu tamamlayan bir şey, biraz eskiye gideceğiz belki: 1927 tarihli -Cumhuriyetin kuruluşundan dört yıl sonra- 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'na baktığımızda da -işte, yargılamalar nasıl yapılacak mahkemelerde...- “Okunamayan veya münasebetsiz olan evrak iade edilir.” diyor. Şimdi, burada, “Münasebetsiz olan evrak iade edilir.” ifadesi... Bu noktayı benim dikkatime getiren kişiler Yargıtay üyeleridir. Pekâlâ, telefon dinlemeleriyle ilgili olarak da soruşturma ile ilgisi olmayan konuların münasebetsiz evrak olarak değerlendirilmesi gerekiyor, bu Yargıtay değerlendirmesidir. Fakat, burada, yadırgadığım bir nokta -bir kast atfetmiyorum ama- 2011 yılında 1086 sayılı Yasa yürürlükten kalktı, yeni bir Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu getirildi. Burada, getirilen düzenlemede ne yazık ki bu eski yasadaki yani “Münasebetsiz evrak imha edilir, iade edilir.” kısmı konmadı.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – CMK’da düzenlendi, Ceza Muhakemesi Kanunu’nda.

HURRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Şimdi; oraya geleceğiz. Düzenlendiği konusunda biraz benim farklı kanaatlerim var.

Şimdi, 2005 yılında, 5237 sayılı CMK yeni bir düzen getirdi. Ayrıca, Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu’ndaki o boşluğu da tamamlayıcı maddelerle bir şekilde çözüm yoluna koydu. Fakat, 2005 yılında yürürlüğe giren 5237’ye baktığımızda, 4422’de yer alan soruşturma ile ilgili olmayan bölümlerin ayrılması, tefrik edilmesi, dosyaya dâhil edilmemesine ilişkin maddenin bu yasada ve onun uygulama yönetmeliğinde yer almadığını görüyoruz. İmha edileceğine dair bir hüküm... Uygulama yönetmeliği yanımda, istiyorsanız kontrol de edebiliriz, bu konuda yanılıyor olmayı çok isterim, çok arzu ederim.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Kanun açık o konuda.

HURRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Ne diyor?

BİLAL UÇAR (Denizli) – “İmha edilir.” diyor.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – “İmha edilir.” Yani, o noktada...

HURRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Hangi maddesi?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ceza Muhakemeleri Kanunu’nun 135 ve devamı.

HURRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Sayın Vekilim, 135’i bir okuyalım istiyorsanız?

Çünkü, ben, Sayın Adalet Bakanıyla bu konuyu birkaç kez mülakat sırasında tartıştığımı hatırlıyorum. Sayın Bakan da bu yayımlanmış neden imha edilmeyeceği konusunda “Onlar için de, bütün kayıtlar için de lehte delillerin tutulması gerekir çünkü zaman zaman onlar imha edildiğinde bazen sanık avukatları gelip o lehte delilleri de görmek istiyorlar, böyle bir hukuki yararı var.” gerekçesiyle Sayın Bakan bunu savunmuştu.

İnşallah, yanılıyordumdur, yanılmayı çok isterim ama son üç-dört yıl...

BAŞKAN – Buyurun siz devam edin, şey geldiğinde bakarız, silsileyi bozmayın.

HURRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Tamam.

Ceza Muhakemesi Kanunu’nda -gelince de bakacağız- benim hatırladığım kadarıyla, 4422’deki bu tefrik gözetilmesine ilişkin hüküm konmadı. Eğer, konmuşsa da niye mahkemelerimizin...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – 137’de açık Sayın Ergin. Yani, 137’ye bakarsanız, “Kararların yerine getirilmesi, iletişim içeriklerinin yok edilmesi” başlıklı...

HURRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Hangi fıkrası?

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – 137 hangi fıkra?

BİLAL UÇAR (Denizli) – (3)’üncü fıkra. “Kayıtlar Cumhuriyet savcısının denetimi altında en geç on gün içinde yok edilir.”

HURRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Bu kayıtların yok edilmesiyle ilgili, tefrik yapılmasıyla. Ben şeyden söz ediyorum: Dinleme yapıldığında suça ilişkin olmayan bölümlerin ayıklanması ihtiyacından bahsediyorum. Bu dediğiniz, burada, şeyiz, doğru.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Konu suç içermiyorsa on gün sonra yok ediliyor, o ayrı.

HURRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Ben başka bir şey... Galiba bir yanlış anlama oldu, ben herhâlde ifade edemedim.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Evet, yanlış bir şeye...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Hayır, 138’in (2)’nci fıkrası... “Telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin denetlenmesi sırasında, yapılmakta olan soruşturma veya kovuşturmayla ilgisi olmayan ve ancak, 135’inci maddenin altıncı fıkrasında sayılan suçlardan birinin işlendiği şüphesini uyandırabilecek bir delil elde edilirse; bu delil muhafaza altına alınır ve durum Cumhuriyet Savcılığına derhâl bildirilir.”

HURRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – “Tefrik edilir.” diye bir şey var mı burada Sayın Üye?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Diğerleri zaten imha ediliyor, suçla ilgisi olmayanlar imha ediliyor.

BİLAL UÇAR (Denizli) – Hayır, bu iddianamelerde bu özensizlik görüldüğü için öyle bir şey de var tabii şu anda mevcut düzenlemelerde.

HURRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Sayın Vekilim, bu konuda galiba aramızda bir uyuşmazlık zaptı imzalamamız gerekiyor, istiyorsanız bilirkişiye de gidebiliriz ama bu konuyu hakikaten çok detaylı tetkik etmiş biri olarak bu konuda...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Bir eksiklik varsa hep beraber tespit edelim.

HURRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Tabii, tabii, ben sadece buna ihtiyat çekmek istiyorum.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Önleyici dinleme ayrı, adli dinleme ayrı Sayın Ergin.

HURRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Ona da geleceğim, önleyiciye daha gelmedim, şu an adli dinlemeden gidiyoruz.

Şimdi, bana göre, -dediğim gibi- orada bir uyuşmazlık zaptımız var, CMK'da bir boşluk yaratıldı.

Şimdi, burada, bu boşluğu derinleştiren bence bir başka konu daha var. Şimdi, ben, buradaki boşluğun yani CMK'da bu ayıklamaya ilişkin, soruşturma ile ilgili olmayan doğrudan vatandaşların, şüphelilerin özel hayatlarını ilgilendiren bölümlerin dosyadan tefrik edilmemesi, dosya dışında tutulmasına ilişkin hukuki boşluğun geride bıraktığımız yedi-sekiz yıl içinde meydana gelen bu hak ihlallerinin ana kaynaklarından biri olduğunu düşünüyorum ve önümüzdeki dönemde yapılması gereken düzenlemelerden birinin bu boşluğun kapatılması olduğu gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, bununla istihbari düzenlemelere geliyorum. Şimdi, burada söz etmiştik, 2005'te, bu CMK'da telefon dinlemeleriyle ilgili düzenleme yapılırken, 1985'te Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'ndaki boşluk da dolduruldu, hem polise hem jandarmanın hangi usullere göre istihbari önleyici amaçlı dinleme yapacağı da burada kuralara bağlandı.

Buradaki temel sorun, bence, bir adli dinleme var Ceza Muhakemesi Kanunu'nda, işte, 135, 136, 137, 138'de düzenlenmiş olan; bir de Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nda düzenlenmiş olan istihbari dinleme var. İki ayrı yasada düzenleniyor, birbirine paralel sistemler ve ana felsefesi aynı gibi gözükmeyle birlikte mekanizmalara baktığımızda farklılıklar var. Adli dinlemede, üç ay izin alıyorsunuz, bir üç ay uzatıyorsunuz sonra bir, bir, bir gidiyor; istihbari dinlemeye baktığınızda, üç ay izin alıyorsunuz, üç ay uzatıyorsunuz, üç, üç, üç gidiyor, yani uzatmalarda da bazı farklılıklar var ama her ikisinde de sınırsız uzatma yetkisi tanınmış.

Bir de, tabii, bunların hangi koşullarda delil olup olmayacağı konusu çok büyük bir tartışma konusu, eminim daha önce buraya gelen hukuk profesörleriyle de bu konu gündeme gelmiştir. Çünkü burada hukukçular arasında artık mutabakat olan konu ve bildiğim kadarıyla Yargıtay içtihatları da artık bunu destekliyor, istihbari dinlemelerin delil niteliği taşıması gerekiyor. Buna karşılık, burada, mahkemelerimize baktığımızda çok yaygın, istihbari dinlemeleri de doğrudan delil olarak

değerlendirme yönünde çok yaygın bir rejimin olduğunu görüyoruz. Bu da vatandaşların temel ve hak özgürlükleri açısından önemli bir sorun olarak karşımıza çıkıyor.

Benim için burada önemli olan nedir? Türkiye’de çok büyük bir paradigma değişikliği oldu 2004’te, değil mi? Büyük bir anayasa reformu yapıldı ve bu anayasa reformu çerçevesinde temel hak ve özgürlükleri ilgilendiren metinler söz konusu olduğunda, uluslararası sözleşmelerin ulusal mevzuatın üstünde olacağı hükme bağlandı. Bu çerçevede, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi de ulusal mevzuatımızın üstünde bir bağlayıcılık kazanmış oldu. Bu çerçevede, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin bu telefon dinlemeye ilişkin hükümlerinin bence, bizim açımızdan yol gösterici yani Anayasa’mızın, yasalarımızın bütün bu sözünü ettiğim yönetmeliklerin de üstünde bir bağlayıcılık taşıdığını düşünüyorum. Burada temel metin, belki hepimize yol göstermesi gereken temel metin, 2003 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kabul etmiş olduğu Craxi kararıdır.

Craxi, biliyorsunuz İtalya’nın eski başbakanı ve İtalya’daki Temiz Eller operasyon çerçevesinde Craxi yargılandı ve Craxi’nin de telefonları dinlendi. Milano’daki bir mahkeme yargılayıcı kendisini ve bütün özel hayatı –aynı sorun karşımıza çıkıyor- bütün telefonları dinleniyor fakat ayırım yapılmıyor. Ayırım yapılmadan bütün kayıtlar Milano’daki mahkemeye getirilip teslim ediliyor ve oradan da basın eline geçiyor ve Craxi, İnsan Hakları Mahkemesine başvurdu ve dedi ki: “Beni dinleyebilirsiniz ama yayınlanan, basına sızan, basında yayınlanan telefon tape’lerinde benim bütün özel hayatım kamuoyuna, İtalyan halkına deşifre edildi. Suça ilişkin olmayan bölümler de vardı. Nasıl böyle bir şey yaparsınız?” ve sonunda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi dedi ki: “Basın, haber ve düşünceleri iletme ve özellikle kamusal şahsiyetler söz konusu olduğunda, halkın da bunları edinme hakkı vardır. Ancak bilgi edinme konusundaki kamusal yarar sadece sanık aleyhinde yapılan suçlamaları kapsadığı ölçüde söz konusudur.” Yani burada da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi daraltıyor, “Sadece suçla ilgili olan bölümler konabilir.” diyor ve diyor ki: “Mevcut olayda, basında çıkan bazı telefon konuşmaları tamamen özel nitelikte olup başvuru hakkındaki suç isnatlarıyla hiçbir ilgisi yoktur, pek az ilgisi vardır ve yayınlanan bilginin kaynağı, mahkemenin yazı işlerinde bulunan dosyalardır, mahkeme kalemidir.” ve sonunda İtalya’nın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 8’inci maddesinde güvence altına alınan haberleşme hürriyetiyle ilgili hakların korunması için gerekli önlemleri almadığı için ve Craxi’nin temel, 8’inci maddedeki haklarının gözetilmediği için Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ni ihlal ettiğine karar veriyor. Bu çok temel, çok yol gösterici ve çok açık da bir karar. “Tefrik edeceksin.” diyor Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi.

BAŞKAN – Şimdi burada bir şey daha ortaya çıkıyor bu arada ben gireyim de. Tam bizde şöyle bir tartışma da var, dinleme kayıtlarında kamu yararı olduğu düşüncesiyle, onun bir şekilde aktarılabileceğine dair bir kanaat var ama AİHM sadece suçla ilgili olanı kamu yararı çerçevesinde kabul edip...

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Kamusal yarar, sadece sanık aleyhine yapılan suçlamaları kapsar.

Sayın Başkanım, bu Yargıtayın son, yanılmıyorsa 10. Ceza Dairesinin kararı, sonunda ona da geleceğim, onların da yani Yargıtay içtihatları da artık giderek telefon dinleme izni, hâkim tarafından hangi suç isnadı için veriliyorsa mahkemede delil, ancak delil olarak getirilecek olan dinleme kayıtları sadece ve sadece o suça isnat edilen konuyla sınırlı olması gerekirdi.

BAŞKAN – O noktaya doğru da gidiyor.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Giderek oraya doğru gidiyor. Çünkü, kabul edelim ki Türkiye’de gerek kolluklar, bütün kolluklar polis, jandarma, MİT gerek mahkemeler yani vatandaş haklarının –kabul edelim- gözetilmesi konusunda, vatandaşların temel hak ve özgürlüklerinin gözetilmesi konusunda, dünyanın herhalde en ileri ülkesi değiliz. Bunu hepimiz biliyoruz ve vatandaşların hak ve özgürlükleri bu ölçüde ihlallere maruz kaldığı oranda, galiba ben bir gazeteci olarak yani aldığım pozisyon, bizim de mümkün olduğu kadar burada bir daraltmayı savunmamız gerekiyor diye düşünüyorum.

Şimdi, Craxi kararına değindik, keza, Avrupa Konseyi İnsan Hakları eski Komiseri Thomas Hammarberg, biliyorsunuz kendisi Türkiye’ye çok yakın bir ilgi gösterdi. Türkiye’de yargının durumuyla ilgili çok temel iki önemli rapor hazırladı. Onun raporlarına baktığımızda da yine bu soruna, özellikle Türkiye’de mahkemelerin ve de özellikle özel yetkili mahkemelerin bu dinleme kayıtlarını, herhangi bir ayırım yapmadan, olduğu gibi yayınlamasının Avrupa hukuk normlarıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarına ters düştüğünü çok kuvvetli ifadeyle belirtir. Hatta bunun tümünün boca edilmesinin iddianamelerin, tümünün konmasının neredeyse sistematik bir uygulama hâline geldiğini belirtir ve bunun bir şekilde düzeltilmesi gerektiği yolunda bir çağrı yapar. Dolayısıyla, ben hani Komisyonunuz belki hani Hammarberg raporunun ilgili bölümüne de yani hem Craxi kararı hem de Hammarberg raporunun özellikle bu yargıya ilişkin ikinci raporu, yanılmıyorsa tarihinin 2012 Ocak olması lazım, onu da dikkatinize getirmek istiyorum.

Şimdi, efendim burada özellikle bugün baktığımızda, tartıştığımız bu telefon dinleme, tele kulak bu konudaki hak ihlallerinin önemli ölçüde, önemli bir bölümünün bu 2007 sonrası Ergenekon soruşturmaları, işte bu büyük davalardaki dinleme kayıtlarının dava dosyalarına aynen konmasından kaynaklanıyor. Bir kısmı, bazı illegal yasa dışı kayıtların da delil olarak takdim edildiği durumlar var, tartışmalı, bir bölümünün de -yine ortaya çıkıyor- 2000’li yılların başlarında ya da Ergenekon soruşturmasından önce, aslında Ergenekon’un soruşturduğu bazı devlet birimlerinin, 2000’li yılların başında yaptığı yasa dışı dinlemeler olduğunu görüyoruz. Yani ne çıkıyor Ergenekon dosyalarına baktığımızda? Özellikle anladığımız, jandarmada 2003-2004 yıllarında jandarmada çok yaygın bir yasa dışı dinleme yapıldığı konusunda yeteri kadar bugün önümüzde, karşımızda delil var. Örneğin, Sayın

Başbakan'ın eski danışmanı Cüneyt Zapsu'nun ortaya çıkan telefon dinlemelerinin, büyük ölçüde Jandarma İstihbaratı tarafından yapıldığı konusunda galiba genel bir mutabakat var bugün.

Fakat, yine bir başka sorun, bu 2007-2008 sonrasında bu ortam dinlemeleri ciddi bir mesele olarak karşımıza çıktı. Bu bazı Ergenekon sanıklarının, onların bazı yakınlarının, aile yakınlarının, bazı yargı mensuplarının telefon dinlemeleri değil ama işte evde, dışarıda birtakım mekânlarda yaptığı konuşmaların, teknik imkânlarla dinlenip kaydedildiği ve bunların sonra İnternete verildiğini gördük. Şimdi, bu çok sistematik bir şekilde olunca ortam dinlemeleri, bunun -günümüzde teknoloji o kadar gelişti ki herkesin birbirini dinleyebilmesi ya da bir odadaki konuşmayı kaydedebilmesi mümkün ama- sistematik ve yaygın olması bunun amatör bir çaba olmadığını, daha organize bir çabanın olduğunu gösteriyor. O dönemde bu da tabii bütün projeksiyonların emniyet teşkilatına çevrilmesine yol açmıştır. Emniyet teşkilatı bu konuda çok ciddi eleştirilere hedef olmuştur.

Şimdi, burada efendim benim gördüğüm temel sorunlardan biri yani buradaki hak ihlalleri kısmen yargıdan kaynaklanıyor, kısmen kolluktan kaynaklanıyor, devlet birimlerinden. Şimdi, burada hem MİT'ten hem de emniyetten somut örnekler vermek istiyorum, dikkatinize getirmek istiyorum, izninizle. Burada, yasanın, Ceza Muhakemesi Kanunu yeteri kadar açık, diyor ki: Hâkim izin verir, dinleme izni verir üç aylık, sonra ikinci bir üç aylık uzatma alınabilir, sonra birer aylık uzatmalar alınabilir. Uzatma sonunda eğer dinlemeye ihtiyaç kalmamışsa, gerek kalmamışsa sanığın suçlu olmadığına kanaat getirilmişse, çok açık yasanın açık hükmü, biraz önce Sayın Vekilimin dediği gibi kayıtlar imha edilir ve de bu keyfiyet yani telefonun dinlendiği kendisine bildirilir diyor.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Geri bildirim alır.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Bu, baktığımızda yani 2005'te bize yürürlüğe giren Ceza Muhakemesi Kanunu'ndaki bu düzenleme, bana göre işte dünyadaki en ileri düzenlemelerden biri herhâlde, baktığımızda mevzuat olarak bazı boşluklar, eksikler var ama bu konudaki düzenleme bence ileri. Vatandaşın haklarını gözeten bir düzenleme. Devlet diyor ki: "Seni dinledim, kusura bakma ve masum olduğumu anladım –bu bir tür özürdür- imha ettim, endişe etmeni gerektirecek bir şey yok, bu durumu da sana bildiriyorum, helalleşelim." diyor bir anlamda. Fakat, baktığımızda –yine bunu bir tavsiye olarak daha sonra değerlendirmemin sonunda belirtmek istiyorum- bu uygulanmıyor- şimdi buna çok çarpıcı bir örnek vermek istiyorum ve Komisyonunuzun dikkatine getirmek istiyorum. Bu yani kolluğun keyfî davranışlarıyla ilgili bir konu.

Özellikle bu keyfî uygulamaları dikkate getirmek istiyorum ki belki bu boşluklar sonra mevzuatta alınacak önlemlerle düzeltilabilir, kapatılabilir. Bakın, Nedim Şener, meslektaşımız, gazeteci, eskiden Milliyet'teydi şimdi Posta'da biliyorsunuz, bir yıl kadar bu Oda TV davasından tutuklu kaldı, sonra serbest bırakıldı. Dava dosyasına baktığınızda, ben inceledim, bütün dinleme kayıtlarını okudum Nedim'in. Nedim, ne zaman tutuklandı? Bu Oda TV davası çerçevesinde, 3 Mart 2011'de gözaltına alındı, 6 Martta da Ahmet Şık'la birlikte tutuklandı, 2011. Fakat, dosyaya baktığımızda Sayın Başkan,

dinleme kayıtlarının 2009 yılına ait olduğunu görüyoruz, size tarihleri de vereceğim. 23 Mayısla 20 Kasım, 2009 tarihleri yani altı aylık bir dönem. Tam altı ay süreyle dinlenmiş 2009'da. Yani tutuklanmasından neredeyse bir buçuk yıl kadar önce bir süre. 2 tane üç aylık dinleme yapılmış yani önce 23 Mayıs'ta başlamışlar. O bizi temmuz sonuna getiriyor, bir üç ay daha izin almışlar, kasım sonuna getiriyor. Sonra dinleme kesilmiş. Şimdi, yasa ortada, Sayın Vekilimin biraz önce atfı yaptığı madde, 137'nci madde yanılmıyorsa.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Adli dinleme mi?

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Adli dinleme.

Diyor ki: Dinleme bittikten sonra imha edilir ve kendisine bildirilir. Şimdi, burada bakıyorsunuz yani bir on dört- on beş ay önceki kayıtlar birden ortaya çıktığına göre polis arşivindeki. Polis demek ki imha etmemiş, arşivde tutmuş, kendisine bildirimde bulunmamış yani Ceza Muhakemesi Kanunu'nun çok açık bir ihlali. Arşivde tutup sonra size getirebiliyor. Bu öyle bir uygulamaya yol açıyor ki, o zaman kolluk herkesi dinleyebilir, arşivde tutabilir ve de günü geldiğinde herkese karşı kullanabilir. Özellikle buradaki ihlale... Kimin olduğu burada önemli değil, burada bir vatandaş Ahmet olarak alalım. Burada daha ilginç bir şey daha söyleyeyim size. 6 Mayıs 2009'da dinlenmiş, Mart 2011'de tutuklanıyor. Ne zaman deşifre edildiği de çok önemli. Deşifreler de 6 Ocakla 30 Ocak 2011 tarihleri arasında yapılmış yani dinlenmiş, bir tarafa atılmış, deşifresi sonra yapılmış yani neresinden baksanız savunacak bir tarafı yok. Bunu, sadece bir örnek olarak yani bu hak ihlallerinin nereye ulaşsın...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – 2009'daki dinleme, mahkeme kararıyla olmadı mı?

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Mahkeme kararıyla, her şey yasal. Yani baktığınızda yasadan yana bir sorun yok, yasa da hükümet getirmiş yasayı çıkartmış, uygulama çok önemli yani bu hep ısrarla altını çizmek istediğim konu. Yasada bir-iki boşluk var, onlar kapatılabilir, bu tefrik falan. Fakat uygulamayı nasıl yapacağız, bu ihlalleri nasıl önleyeceğiz? Yani temel mesele orada karşımıza çıkıyor.

Şimdi, burada bir başka konu, mesela Erhan Göksele konusu. O da Ergenekon'un kaçınıcı dalgası olduğunu hatırlamıyorum fakat yine çok çarpıcı bir örnek. Belki süreyi uzatıyorum ama çok vahim hak ihlalleri burada söz konusu. Şimdi, bakın, Erhan Göksele 22 Ocak 2009'da bu Ergenekon dalgalarından birinde gözaltına alınıyor, 26 Ocak 2009'da serbest bırakılıyor. Yaklaşık bir yıl sonra, bir yıldan da biraz fazla, 30 Nisan 2010'da iddianame kabul edilmiş yani o Ergenekon tutuklamaları dalgasıyla ilgili dördüncü Ergenekon iddianamesi. İddianamenin sonunda, Erhan Göksele ile ilgili, kendisiyle ilgili bir suç bulunamadı –savcıların değerlendirmesi- ve kendisinin iddianamenin, soruşturmanın kapsamı dışına çıkartılmasına karar verildiğini belirtiyor. Savcı Zekeriya Öz. Tamam, devlet soruşturabilir ama sonunda bir suç bulamazsa masumiyet karinesi, soruşturmanın dışında kalıyorsunuz fakat iddianame açıklandığında ve iddianamenin ek klasörleri açıklandığında, Erhan Göksele'in bütün telefon kayıtları, hepsi koyuldu. Sadece o da konmadı, ofisinde yapılan aramada bazı

kasetler de bulunmuş, işte, filmler var, muhtelif filmler, onlarla ilgili polisin değerlendirme raporları da var, onlar da bu ek klasörlere koyuldu. Ben inceledim Erhan Göksele'in şeyini, yetkim olmadığı hâlde onun bütün özel hayatını okuyabildim. Bütün, politikacılarla yaptığı konuşma, şu an mesela AK PARTİ'den bakan olan bazı şahsiyetlerle konuşmaları var, muhalefetten kişilerle konuşmaları var. Bütün özel hayatı deşifre edildi, SMS konuşmalarına kadar, içeriklerine kadar. Şimdi, bakın Sayın Başkan, soruşturuluyor, tamam. Sonunda bir suç olmadığına kanaat getiriyor savcılık. Peki, nasıl olur da siz, suçsuz olduğuna kanaat getirdiğiniz birinin bütün özel hayatını, bütün telefon tapelerini kalkıp ek klasörlerin içine koyarsınız.

BAŞKAN – Asla kabul edilebilir değil tabii.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Şimdi, bakın, öyle ki sadece buradaki özensizlik herkesi bir şekilde etkiledi. Burada en çarpıcı örneklerden biri, Sayın Başbakan da bu uygulamanın mağduru oldu biliyorsunuz. Geçen yıl Mayıs ayında, yine Ergenekon kapsamında, Mehmet Perinçek, Doğu Perinçek'in oğlu ve Aydınlık dergisinde çalışan 14 kişi hakkında yeni bir iddianame hazırlandı, kabul edildi. O da bütün büyük Ergenekon paketinin içine koyuldu. Orada, yine ek klasörlere baktığınızda, Aydınlık gazetesine yapılan polis baskınında, orada, arşivde bulunan bütün dinleme kayıtları da, hepsi ek klasörlere koyuldu ve orada koyulan bu dinleme kayıtlarına baktığımızda, Sayın Başbakanın yaptığı bazı özel konuşmalar da var. İşte, zaten İnternet'te bu konuşmaların çoğunu bulabilirsiniz, Remzi Gür'le, iş adamı arkadaşıyla olan konuşmaları. Bunların hiçbirinin, o konuşmaların, suça ilişkin, o davada sanıklara atfedilen, yüklenen suçlarla bir ilgisi yok. Artık buradaki özensizlik o boyutlara da varmıştır ki ülkenin başbakanının gizlice dinlenmiş, telefon konuşmaları dinleniyor, onların kayıtları bile kalkıp kamuoyunun bilgisine ulaşmıştı. Burada Sayın Başbakan da mağdur edilmiştir ve bence Sayın Başbakanın özel yetkili mahkemelerle ilgili kanaatinin değişmesinde - işte, geçen yıl üçüncü yargı paketi çerçevesinde yapılan düzenlemeyi hepimiz biliyoruz- bence siyasi iradenin o yönde şekillenmesinde -bu benim spekülasyonum- bunun bile etkisi olduğunu zaman zaman düşünmüştümdür.

Bir diğer sorun, sona geliyorum, mahkemelerimiz, maalesef, hâkimlerimiz savcılardan gelen, kolluktan gelen telefon dinleme taleplerine yeterince incelemeyi, gereken özeni göstermeden yanıt veriyorlar, kabul, olur bildiriyorlar. Bu konuda Sayın Adalet Bakanının, Sayın Sadullah Ergin'in yaptığı muhtelif açıklamalar var. Kendisi de hâkimlerin bu konuda çok daha özenli davranmaları gerektiği konusundaki görüşlerini pek çok kez kamuoyuna açık bir şekilde belirtmiştir. Bu konuda yaptığı, bana da verdiği mülakatlar vardır, sıkça belirttiği bir husustur. Ortaya çıkmıştır ki pek çok durumda hâkimlerimiz dosyayı doğru dürüst incelemeyi bu kararları vermektedirler. Sadece telefon numaraları üzerinden onay veriyorlar. Çok çarpıcı örneği, herhâlde biliyorsunuzdur, İzmir'de bir özel yetkili hâkimin kendi telefon numarası önüne gelmiştir, bakmadan imza atmıştır, kendi attığı imzayla

kendi telefonu dinlenmiştir. Hâlbuki dikkatli baksa kendi telefon numarasının da orada yazılı olduğunu görecekti. Bu bile yaşanmıştır. Biraz böyle Aziz Nesin öyküsü gibi gözüküyor.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Yargının bağımsız olduğunu gösteriyor işte.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Galiba evet. İsmi yazmamış, sadece...

Kolluğun, herhangi bir kolluğun, polis, jandarma, MİT fark etmez, sadece telefon numarası vererek bu izni alması bence kabul edilebilir bir şey değil.

Şimdi, ben, sonunda haddim olmadan çok somut bazı...

BAŞKAN – Estağfurullah, hayır. Bu konuda önerilerinize açığız.

Bir de Sayın Ergin şunu söyleyeyim: Sunum ve soru-cevaptan sonra da daha detaylı bilgi paylaşımı ve önerilerinizle ilgili yazılı şeyinizi de bekliyoruz, onu söyleyeyim.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Tabii, memnuniyetle.

Dediğim gibi, haddim olmadan bazı öneriler... Öneri demeyelim de yasa ve mevzuatta ve uygulamada sorunlu gördüğüm noktaları dikkatinize getirmek istiyorum. Burada yapılabilecek çok küçük düzenlemelerle, çok küçük yasa değişiklikleriyle pekâlâ -bazen yasa değişikliğine bile gerek yok, çok küçük yönetmelik değişiklikleriyle, biraz özenle- halledilebilecek, çözüme bağlanacak pek çok konu olduğunu düşünüyorum.

Birincisi, mevzuatla ilgili. Soruşturma ile ilgili telefon dinlemesi yapılabilir. Bunu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de, içtihatları da bunu kabul ediyor, Anayasa'da kabul ediyor, dinlenebilir pekâlâ bir vatandaşın telefonları. Bütün mesele, dinledikten sonra, soruşturma ile ilgili olmayan bölümlerin, doğrudan özel hayata tekabül eden ve haberleşme hürriyetine, özel hayatın dokunulmazlığına, gizliliği alanına giren bölümlerin imha edilmesinin sağlanması ve bunların ayrı tutulması gerekiyor. Bu konuda mahkeme kararları da var, tam bir içtihat birliği olmamakla birlikte. Örneğin, mesela, eski özel yetkili savcılardan Zekeriya Öz, İlham Selçuk'un telefon tapelerini tefrik gözetmeden, ayırım yapmadan iddianameye eklediği için mahkûm olmuştur, biliyorsunuz fakat daha sonra, Hükûmetin 2011' de galiba, getirdiği bir düzenleme var HSYK Kanunu'nda, savcılarının ve hâkimlerin şahsen sorumluluk taşımayacakları, bu sorumluluğu devletin üstlenmesi gerektiği yolunda bir düzenleme yapıldı ama bu yönde bir karar çıkmıştır.

Burada, yine dikkatinize getirmek istediğim bir şey: Bu Ergenekon ve Balyoz sanıklarının bir bölümü Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gitti tutuklanmaların haksız olduğu görüşüyle ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de tutuklanmaları için makul şüphe olduğuna kanaat getirdi, bu başvuruları reddetti fakat mahkemeye yapılan bazı başvurularda, özellikle Ergenekon ve -şu an hangi sanık olduğunu hatırlamıyorum, 1-2 sanıkta var- telefon tapelerinin özel hayata ilişkin bölümlerinin de iddianameye konulmasının sözleşmenin ihlali olduğu yolunda da şikâyet yapıldı. Çok ilginç, mahkeme bu Ergenekon sanıklarının tutuklanmaları için makul şüphe olduğuna hükmederken, bu konudaki

başvurularını incelemeye aldı. Bu konudaki şikâyeti belli ki incelemeye değer buluyor ve genel kanı da, Strazburg'daki hava da bir ihlal gelmesinin hiç şaşırtıcı olmayacağı yolunda. Özellikle Craxi kararıyla birlikte, o içtihadını mahkeme takip ederse, o içtihada bağlı kalırsa bir ihlal çıkmasına şaşırmamak gerekiyor. Dediğim gibi, bu ayrımın bir şekilde yapılması gerekiyor.

Burada benim çok somut bir önerim de var. Sayın Ergin'e bu husus aktarıldığında, "Niye soruşturmayla ilgili olmayan bölümler ayrılmıyor?" dediğimizde hep söylediği onun... 2004'te bildiğim kadarıyla CMK değişikliği yapılırken kendisi grup başkan vekiliydi, bu değişiklikte çok belirleyici bir rol oynamıştı. Onun söylediği şu her seferinde: "Avukatlar bize diyorlar ki bunları tefrik etmediğimiz zaman 'Sizin ima ettiğiniz bölümlerde belki bizim sanıkla ilgili, çok lehinde olacak şeyler var yani bizim onlara da eleştirimizin olması gerekir.' bu savunmayı..." Bu da yabana atılacak bir tez değil. Ben burada gerçekçiyim. Madem bu önemli bir hukuki mülahaza, burada bir ara formül bulunabilir. Ben bunu Adalet Bakanlığının, HSYK'nın düzenlediği bir seminerde de belirtmiştim. Adli emanete kaldı yani o sanıkla ilgili -bu bir tavsiye kararı da olabilir Komisyonunuzun- dinleme yapılır, sanıkla ilgili bütün tapeler adli emanete kaldırılır, iddianameye sadece suça isnat eden, suça ilişkin olan bölümler koyulur, adli emanette durur, sanık avukatları istedikleri takdirde adli emanete gidip bakabilirler. Örneğin, bu yaratıcı bir formül olarak düşünülebilir ya da eğer Craxi kararını takip ederseniz öyle adli emanete kaldırmak da yok şeyde, olduğu gibi imha etmeniz gerekir. Belki doğrusu da o çünkü yine eminim, bunu yaptığınız zaman, oradan da bir şekilde bir istismar yolu açılacak.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Avukata da mı verilmesin diyorsunuz siz?

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Şu karşı görüşü getiriyorlar: Avukat girsin bir baksın, belki lehte olan unsurlar var fakat o zaman da avukat üzerinden sızabilir. Belki, çok katı bir şekilde bu konuda, yine hak ihlallerine yol açabilir diye, olduğu gibi belki tefrik yapılması, suçla ilgili değilse her şeyin imha edilmesi daha doğru çünkü biliyorum, yine istismar edilecektir oradan.

Bir başka önemli konu, ikinci önemli konu, bu istihbari dinlemeyle adli dinleme arasındaki bu gri alanın bir şekilde kalkması gerekiyor yani bu da bana göre hak ihlallerinin temel sorunlarından biri. Özellikle, Ergenekon'da, başka davalarda da gördük, istihbari, önleyici amaçlı yapılmış olan dinleme kayıtlarının davada delil olarak getirilmesi, sunulması, bu ileride de bana göre, Strazburg'da Türkiye'nin başını çok ağrıtaacak konulardan biri. Bu gri alanın ortadan kalkması gerekiyor. Özellikle üçüncü yargı paketinde, bu özel yetkili mahkemelerle ilgili ve bu CMK 250 çerçevesinde yapılan değişiklikler çok saygın hukukçularımıza göre artık istihbari dinlemenin yasal dayanağının da kalmadığını ortaya koyuyor. Özellikle, Komisyonunuzun da dinlediği Profesör Ersan Şen'in bu konuda çok kuvvetli görüşleri var. Şu an hukuki bir boşluk var istihbari dinlemeyle ilgili. Dolayısıyla, bir, bu gri alanın kaldırılması gerekiyor; iki, istihbari dinlemelerin mahkemelerde delil niteliği taşınamaması gerekiyor. Bu da yine Komisyonun belki tavsiyelerinden biri olabilir.

Ortam dinleme ve teknik takip konularında ciddi bir denetimsizlik söz konusu gözlediğim kadarıyla. Mesela, adli dinlemelerde ciddi bir denetim mekanizması söz konusu, onun esasları çok ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiş ama iş teknik takibe geldiğinde, ortam dinlemelerine geldiğinde, bu ölçüde denetim mekanizmalarının olmadığını görüyoruz. Dolayısıyla, bu alanlarda da belki bir, ne gibi denetim mekanizmaları... Ben bir, ne yapılabilir, o konuda bir şey önermek durumunda değilim ama bir ihtiyaç görüyorum. Burada hak ihlalleri oluyor. Dolayısıyla, bu ihtiyaca bir şekilde dikkat çekilmesi ve burada daha sıkı bir denetimin getirilmesi, böyle bir beklentinin altını çizmek gerekiyor. Onun dışında, biraz önce de sözünü etmişim, bu dinleme izinlerinde hâkimler çok kolay, gereken incelemeyi yapmadan çok çabuk olur veriyorlar, onay veriyorlar ve maalesef MİT ve kolluklar, polis olsun, jandarma olsun, sıkça örneklerini gördük, mahkemeye karşı yanıltıcı beyanlarda bulunabiliyorlar. Bunun en çarpıcı örneği, Taraf gazetesi yazarlarının, mesela Ahmet Altan'ın, keza Mehmet Altan'ın telefonlarının MİT tarafından dinlenmesi. Basına da yansıdı biliyorsunuz, MİT mahkemeden izin isterken bu kişilerin telefonlarını dinlemek için, başka isimleri yani telefon numaralarının yanına başka isimler koyarak dinleme talebinde bulundu. Mahkeme de tek tek kontrolünü yapmadığı için yani diyelim, Ahmet Altan'ın telefon numarasını yazıyorsunuz, isminin karşısına "Ahmet Altan" demiyorsunuz, "Ahmet Tanrıverdi" diyorsunuz, hâkim de bakıp veriyor size izni ama dinlediğiniz Ahmet Altan. Biliyorsunuz, bu konuda bu MİT hakkında dava da açılmış bulunuyor. Bu açıkça yanıltıcı beyanda bulunmaktır yargıya karşı. Tabii, "yanıltıcı beyan" kullanabileceğim, bulabileceğim sözlükte en nazik ifadedir. Keza, polisin de sadece telefon numaralarını vererek, telefon numaraları üzerinden - işin çok teknik kısımlarına vâkıf değilim- kolaylıkla bu izinler alınıyor. Bu işin de bir zapturapt altına alınması yani izin, onay verilirken, bir vatandaşın telefon dinlenmesi için onay verilirken adı olacak, neden dinlendiği konusundaki talep olacak, gerekçesi olacak yani biraz daha burada hesap verilebilirlik ilkesinin hâkimler açısından da işletilmesi gerekiyor, bunlar hukukun çok temel kavramları. Bu çerçevede, hâkimler nasıl özenli davranabilir? Şimdi, burada yasayla yapabileceğiniz belki bir şey yok ama en azından Hâkim ve Savcılar Yüksek Kuruluna bir çağrı yapılabilir Komisyon tarafından. HSYK pekâlâ yayımlayacağı genelgelerle hâkimlere, savcılara yayımlayacağı, göndereceği genelgelerle bu konudaki esasları daha ayrıntılı bir şekilde belirtebilir, bir disiplin altına almaya çalışabilir. Fakat, buradaki tabii ana sorun, istediğiniz kadar genelge yayımlayın, hâkim ve savcılara tanınmış olan dokunulmazlık. Eskiden, hâkim ve savcılar bu konudaki tasarrufları nedeniyle hukuk karşısında sorumlu olabiliyorlardı, vatandaşlar o savcılara, hâkimlere karşı başvuruda bulunabiliyorlardı. Buna karşılık - dediğim gibi- iki ya da üç yıl önce yapılan düzenlemelerle bu konuda sorumluluğu sadece devlete atfedebiliyor. Bu da maalesef, bütün bu hâkimler ve savcılar için bunu genellemek de istemem ama öyle bir geniş hareket serbestisi tanımış durumdaki hâkim ve savcılarımıza, bunun da geçmişte gereken özeni göstermedikleri olgusunu dikkate aldığımızda, bu da yine istismara açık bir alan olarak karşımıza çıkıyor.

Yine, Komisyonumuzun dikkatine getirmek istediğim bir nokta...

BAŞKAN – Toparlama imkânınız olur mu soru-cevaba da biraz vakit bırakabilmek adına?

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Tabii, tabii, sonuna geldim efendim, son şey.

Danıştay ve Yargıtayda bu telefon dinlemeleri, bu konudaki hak ihlalleriyle ilgili sayısız karar çıkmış durumda, tam bir içtihat birliği yok, izlemek de mümkün değil bir noktadan sonra. Belki burada, Danıştay ve Yargıtaydan bu en son çıkmış olan kararlar... Yani bunun bir kodifiye edilmesi gerekiyor. Yani nedir? Bu konudaki içtihatlar nedir? Bunun bir envanterinin çıkartılması gerekiyor, bu önemli bir eksiklik.

Sonuçta, toplumdaki bu konudaki endişelerin izale edilip ortadan kaldırılması gerekiyor, Sayın Adalet Bakanının da bu konuda yaptığı, bu endişelerin giderilmesi gerektiği yolunda açıklamaları var. Herkes bu konuda mağdur ve baktığımızda, burada temsil edilen bütün siyasi partiler bu konuda mağdur, Sayın Başbakan mağdur, Milliyetçi Hareket Partisi mağdur, BDP mağdur, Cumhuriyet Halk Partisi; mağdur olmayan hiç kimse yok. Baktığımızda, bu, Türkiye’de vatandaşların maruz kaldıkları en temel hak ihlallerinden biri olarak karşımıza çıkıyor. Burada benim gördüğüm, herkes mağdur olduğuna göre tümüyle vatandaşların haklarını, özgürlüklerini her şeyin üstünde tutan, devletin çıkarlarının üstünde tutan yeni bir anlayışla ve de bu konudaki evrensel hukuk normlarıyla uyumlu yeni bir anlayışla bu konuya bakılması gerekiyor. Komisyonunuzun partiler üstü bir yaklaşımla bu konudaki önerilerini çıkartması hâlinde -haddim olmadan bunu söylüyorum- bunun kamuoyunda da toplumda da çok büyük bir destek bulacağı konusunda da hiçbir tereddüdüm yok, çok büyük bir ihtiyaca da karşılık verecektir ve de vatandaşların haklarının, temel hak ve özgürlüklerin korunması açısından, başta söylediğim gibi, Türkiye’nin gerçek bir hukuk devletine dönüşmesi açısından tarihî bir fırsat Komisyonun önünde beklemektedir.

Çok teşekkür ederim sabrınızdan dolayı.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Gayet güzel, gayet iyi. Notlarımızı da aldık, zaten biliyorsunuz şu anda tutanaklara geçiyor bütün paylaşımlarınız. Daha sonra tutanaklar üzerinden de zaten değerlendirmeler yapılacak.

Şimdi, bu mağduriyete ben de bir şey söylemiş olayım. Geçen hafta ben de telefonlarımın dinlendiğini ifade etmiştim. Enteresan bir şey yaşadık, onu da sizinle paylaşmış olayım. Herhâlde mesaj veriyor arkadaşlarımız. Bir mera problemiyle ilgili bir il valimizi aradım. Telefon çalmaya başladı, zil sesi çaldı, sonra zil sesi kesildi, bildiğimiz bir insan sesi ama nefes alır ve üfler gibi. Telefon açıldı ve ben de sayın vali cevap verecek zannettim “Sayın valim, merhaba.” dedim. Sonra, tekrar kesildi ve zil çalmaya devam etti. Anladım ki arkadaşımız selam veriyor, öyle bir göndermede bulundular, sağlık olsun. Yani bu mağduriyet, demin de ifade ettiğiniz gibi, bütün siyasi parti gruplarından ziyade bütün

milletin mağduriyeti olarak ortada durduğu için inşallah bununla ilgili güzel şeyler çıkar. Önerilerinizi de ayrıca alacağız.

Peki, Sayın Uçar, buyurun.

BİLAL UÇAR (Denizli) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Ergin, çok teşekkür ediyorum. Gerçekten, biz bugüne kadar basından gelen yetkili arkadaşlarımızı dinledik, en doyurucu sunum sizinki oldu.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Çok teşekkür ederim.

BİLAL UÇAR (Denizli) – Ben hem Fikret Bila'ya hem Ertuğrul Özkök'e de aynı şeyleri sormuştum çünkü onlar da özetle... Ertuğrul Özkök kendisinin de dinlendiğinde yaşadığı duyguları anlatırken bir öz eleştiri yaptı. Tabii, bu olaylar hakikaten insan onurunu tarif edilemez şekilde rencide eden bir olay ama bir tarafı basın. Basın olmadan bu insanların hayatı, özel hayatı linç edilmiyor. Dolayısıyla, mesela, dün dinlediğimiz istihbarattan yetkili, emekli olmuş kişiler, eğer failleri bulunamıyorsa mutlaka kamuda aramak lazım sorumlusunu veyahut da bazı örnekler verdiler, somut örnekler, son emekli bir Genelkurmay Başkanının dinlemelerinin servis edilmesini... Doğru, yakın tarihte oldu bütün bunlar, ortam dinlemesi. Yani kamu kendisine bir çekidüzen vermel, yasama, bu konuda eksik varsa -bu Komisyon onun için kuruldu- gereğini yapmalı ama toplumsal bir bilinç gerekiyor. İnsan hakları, özgürlükleri, insan onuru konusunda basının çok pervasız davrandığını gördük bugüne kadar yani şu basın, bu basın değil, bir zaman birisi yapıyordu, bir zaman birisi yapıyordu, devam etti bu. Dolayısıyla, burada, toplumsal bilinç oluşması noktasında basına da bizim kadar görev düşüyor. İşte, en son Ceza Kanunu 134'ü değiştirdik, basına, yayınlayana da ceza getirdik, önü biraz ciddi oranda kesildi, belki burada da birtakım yaptırımlar gelir. Yani bu noktada, siz soru soracak bir şey bırakmadan gerçekten samimi bir şekilde açıkladınız yani kamunun içinden olma ihtimali çok yüksek ama bugün teknoloji o kadar gelişti ki her türlü yolla insan hayatını bu şekilde rencide etmek mümkün. Onun için, bir, yasama ve yürütme üzerine düşeni yapacak; iki, basın da bu konuda çok... O biraz önce bahsettiğiniz daraltma olayı, daraltmayı kapatma belki bu noktada basın açısından neler düşünüyorsunuz?

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Sayın Vekilim, çok teşekkür ederim bu altını çizdiğiniz noktada.

Tabii, basın olarak bizim de bu konuda, basının da kendisine bu konuda bir çekidüzen vermesi, vatandaşların bu alandaki hak ve özgürlüklerini, haberleşme hürriyetini, vatandaşın özel hayatının dokunulmazlığına saygı gösterme konusunda daha özenli davranmak hususunda basının da dikkat etmesi gereken çok büyük bir mesafe var.

Ben yine kendimden bir örnek veriyorum. Bu 98'de Meral Akşener olayını yaşadığımızda... Tabii, mağdur olduğunuz zaman böyle herkesten destek arıyorsunuz, insanların size anlayış göstermesini, her kapıyı çalyorsunuz. Bir gün, hiç unutmuyorum, DYP Genel Başkan Yardımcısı, çok

saydığım, hürmet ettiğim bir siyaset büyüğü, Necmettin Cevheri'yle karşılaşmıştık. Sayın Cevheri'ye bunu, bu hususu açtım. Dedim ki: "Sayın Cevheri, nasıl olur partiniz böyle bir şey yapar, bizim telefon görüşmelerimizi yayınlar?" Sayın Cevheri dedi ki: "Haklısın, sana hak veriyorum. Yalnız, ben de 95'te Başbakan Yardımcısıyken, makam arabamdan -o dönemde böyle büyük telefonlar vardı- yaptığım bir telefon konuşmasının tam zaptı -o dönem hangi, unuttum şimdi- bir gazetede yayımlandı. Sonra herkes oradan alıntı yaptı ve siz, basın olarak, tümüyle özel bir konuşmaydı, benim haberleşme hürriyetime gereken saygıyı göstermediniz, ben de bunu unutmuyorum." dedi. Bu, benim için çok sarsıcı olmuştu. O an fark ettim ki ben başkalarının haberleşme hürriyetinin, özel hayatının gizliliğinin önemini ancak benim bu konudaki bir hakkım, kendim bu alanda mağdur olduğum zaman fark ettim ve o tarihten sonra kendimden sorumluyum. Bu konuda mümkün olduğu kadar dikkatli, özenli bir tutum izlemeye çalıştım ve hep hukuk çizgisini savundum, bu konuda hiçbir tefrik de yapmadım yani Sayın Başbakanın uğradığı mağduriyette de onun yanında oldum.

Şunu da söyleyeyim: Örneğin, Refah Partisinin kapatma davasında Vural Savaş'ın koyduğu, masaya getirdiği delillerden biri de Recai Kutan'la Erbakan Hoca arasındaki yasa dışı yollardan elde edilmiş bir telefon konuşmasıydı ve Vural Savaş dedi ki: "Bu bana bir zarfta geldi." Hep öyle olur zaten yani bir yasa dışı konuşma gelir, "Ya, nereden aldın?" deyince "Zarftan, postadan geldi, biri kapıya bırakmış." denir. Mesela, o dönemde, ben bunu mesele yapmıştım, yaşadığım tecrübeden sonra mesela. Yani burada, sizden siyasi olarak farklı dünya görüşüne, sizden farklı dünya görüşüne mensup bir kişinin de başına gelebilir. Burada ilkel olmak gerekiyor, kimin mağdur olduğu önemli değil, ilkel bir duruş geliştirmek gerekiyor.

Şunu da söyleyeyim: Ben tabii hep sorunlardan söz ettim. Hakikaten 2008, 2009, 2010, 2011'de bu alanda ciddi ihlaller söz konusu oldu ancak bu öyle bir konu ki -bunu söylemeye gerek bile yok aslında- buna sessiz kaldığınızda, kayıtsız kaldığınızda ya da önemsemediğinizde, kasıtlı olmayabilir, ihmaliniz de olmayabilir, başka öncelikleriniz olabilir ama gereken özeni göstermediğiniz zaman, geliyor sizi vuruyor sonunda. Yani bakın, bu masada temsil edilen bütün siyasi partiler bir şekilde, son iki-üç yıl içinde, bu nedenle mağdur oldular, sayısız örnekler verilebilir bu konuda Sayın Başbakanında işte odasından böcek çıktı ama bu konuda bir toparlama ihtiyacı olduğunu da görüyorum. Keza, bundan üç-dört sene öncesiyle kıyasladığımda, inşallah değişmez, kısmi bir düzelme olduğunu görüyorum. Çünkü, bir ara, her gün İnternet'te bir ortam dinlemesi kaydı çıkıyorduk; son dönemde pek rastlamıyoruz buna. Keza, üçüncü yargı paketinde -biraz önce değindiğiniz gibi- bu telefon dinlemeleriyle ilgili cezaların artırılmış olması da bence bir caydırıcılık yaratılması bakımından önemli oldu yani böyle bir ihtiyaç olduğunu Hükûmet de gördü, bu cezalar artırıldı. Keza, çıkan bazı mahkeme kararları da galiba basın açısından bir caydırıcılık yarattı. Burada, mesela, bu Doğan Grubunun mali işler sorumlusu Soner Gedik'in bir Maliye Bakanlığı yetkilisiyle olan konuşmaları biliyorsunuz İnternet ortamına çıkmıştı. Bunu yayımlayan bazı gazeteler hakkında mahkemelerin verdiği hapis kararları var

fakat tam bir içtihat birliği yok, bazıları hapis kararı verdi, bazıları beraat ettirdi ama böyle bir şekilde, mahkemelerden de yavaş yavaş şekillenmekte olan bir içtihat var ama biraz daha, galiba beklememiz gerekiyor. Galiba sonunda bir caydırıcılığa doğru yöneliyoruz ama basın da doğru, bu konuda çok daha dikkatli, çok daha özenli, vatandaşların haklarına çok daha saygı gösteren yeni bir anlayış geliştirmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Kaplan, buyurun.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Ergin, teşekkür ederiz, gerçekten biraz, gizli dinlemenin hukukunun da tarihini gözlerimizin önüne serdiniz. Ben, Mediste bu konuda kanun teklifleri verdim, üçüncü yargı paketinde de iktidar partisi olduğu gibi hepsini aldı. Ama, bu araştırma komisyonundaki çalışmalarımızdan sonra şunu öğrendim: Birtakım küçük önlemlerle sorun çözülüyor, sistem değişmiyor. Yani, şöyle izah edersem ona göre önerilerinizi almak istiyorum. Yani, dinleme kararları, saik, adres belli olsun, düzenli olsun, kayıtlar imha edilsin fakat, şunu gördük: Bütün sorunun kaynağı istihbari dinlemeler ve 90'lı yıllardan gelen bir kirlenmenin, yasa dışılığa kaymanın gruplaşmaları, cüretleriyle gelinen bir nokta var. Burada, idari denetim, önleme, istihbari denetim de çok önemli.

Bir de, dünya örneklerinde şöyle bir olay var: Medisin tüm parti gruplarının oluşturduğu bir denetim mekanizması. Medisin, yasamanın... Çünkü icradır, yürütmedir o istihbarat daire başkanlıkları. Böyle bir mekanizmayı faydalı görür müsünüz? Özellikle ben adli demiyorum, adlinin denetimini yargıya bırakıyorum, bir hukukçu olarak da aynı zamanda bunu söylüyorum. Burada gerçi arkadaşlarımızın hemen hemen hepsi hukukçu, bir arkadaşımız dışında.

İkinci konu: Adli yargılamanın tek tek mahzurlarını çıkararak yasal düzenlemeyi biraz daha mı açık yapalım? Yani, hâkimlere “Kardeşim, sadece kod adına telefonunu dinleme kararı verme...”

Ben, sizin söylediğiniz trajikomik olay, Susurluk davasında kendi telefonunun da dinlenmesi için imza atan hâkimler olayı örneğinin benzerini ben Diyarbakır’da “Müdür Bey, ya şu arama kararını bir göreyim.” dedim. “Bir ay süreyle kişi gözetmeksizin, mekân gözetmeksizin, adres gözetmeksizin herkesin dinlenmesine...” diye bir karar okudum ben.

Yani, bunun yargısal denetimi konusunda yasama mı gereğini yapmalı, yargıya mı bırakmalıyız? Ben, biraz yasama yapsın görevini düşüncesindeyim. Bu ikinci boyutu.

Son sorum: Dijital dinlemedeki teknolojik gelişmeyle beraber basın kaynak olayı var. Etik olarak basın kuruluşlarının, Basın Konseyinin etik kurallarının işletilmesi için etkili bir mekanizma olabilir mi? Çünkü, bu olayın en iyi mağdurlarından biriyiz parti olarak, sınır tanınmıyor ve bununla bağlantılı olarak Genelkurmay Başkanı, Başbakanlar çağırıyor gazete yayın yönetmenlerini veya sahiplerini. Diyorlar ki, işte: “Şu terörle mücadelede –örnek veriyorum, en yaygın yapıları veriyorum- bu insan hakları ihlallerini görmezden gelin, mücadeleyi öne çıkarın.” Peki, bu konuda da Başbakan bir

çağırsa, yanına da, yani muhalefetten başkanları alsa, dese ki: “Ya, gelin bu konularda, evet, görsel yazılı basında ulaşacağımız alanlar var, İnternet’e herkes giremez, sosyal medyaya ama gelin bir ilkesel kararlar çıkaralım. Bazı gruplar ilkesel kararlar da yayımladı, bunun faydası olur mu?”

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Yani, tam hangi konuda? Bir tür centilmenlik anlaşması.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Yani, ahlaki centilmenlik anlaşması gibi bir şey. Yani, basın, bu şantaj kasetleri olayı, buna benzer etik olmayan dinlemeler, görüntüler, bunların yayınlanmaması konusunda televizyonlarda yani bir ilke kararı alabilir mi? Yani, hukuki, ahlaki olmayan. Bunun etkisi olur mu? Bu sürece katkı sunar mı?

Teşekkür ederim.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Çok teşekkür ederim efendim.

Şimdi birincisi; Medis denetimi olur mu? Batı’daki örneklere bugün baktığımızda, bu istihbarat örgütlerinin denetimi konusu bütün demokrasilerin en temel, en hayati meselelerinden biri olarak karşımıza çıkıyor; bu, sadece Türkiye’nin sorunu değil, bütün demokrasiler bu sorunu... Dünyanın her ülkesinde istihbarat örgütlerinin, istihbarat örgütü olsun, polis olsun, kolluk, her zaman kendilerine verilmiş olan yasal sınırların biraz böyle, zorlama, dışına çıkma, bunları baypas etme konusunda böyle bir yatkınlığı var. Bu Fransa için de geçerli, Amerika için de geçerli, Türkiye için de. Dolayısıyla bütün demo, bizim bugün yaşadığımız sıkıntıların hepsini onlar da yaşamış, bunun en ileri örneği Amerika’dır, altı yıl gazeteci olarak görev yaptığım için biliyorum. Amerika’da istihbarat örgütlerinin, özellikle CIA’nin, Merkezî Haber Alma Örgütünün Kongre denetimi çok önemli bir konudur. Kongrede hem Temsilciler Medisinde, özellikle de Senatoda Senato İstihbarat Komitesi vardı, CIA’nin yaptığı her şeyi denetlerler, her şeyi bilirler yaptıkları operasyonlara kadar. Yalnız bir noktayı da söyleyeyim: Altı yıl görev yaptım, bir kere bile o komiteden CIA’nin faaliyetleriyle ilgili denetledikleri konularda tek bir şeyin sızdığını da görmedim. Yani, oradaki Cumhuriyetçi üyeler de, Demokrat üyeler de CIA mensuplarından da ketum bir şekilde davranırlar fakat öyle bir ilişki kurulmuştur ve ciddi bir denetim söz konusudur ve en ufak bir ihlal olduğunda da bir mesele hâline getirilir şey.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Türkiye’de yasama Sayıştay Kanunu’yla askerî ve güvenlik harcama ve faaliyetlerini denetleyemiyoruz, bizde bir özellik var.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Size Amerikan örneğini vereyim: Ben gazeteci olarak...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – O zaman başkanlık sistemiyle beraber bunu da getirseler fena olmaz.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Ben size bir örnek vereyim: Amerika’da pek çok haberi ben, Temsilciler Medisi Tahsisatlar Askerî Alt Yapı Harcamalar Alt

Komitesinden alıyordum, çünkü orada, bütün üslerdeki, yani Adana'daki, buradaki TUSLOG Komutanlığında küçük bir şapel inşaatının bile onayını almak zorunda. Kongreye getiriyor, onay alıyor orada. Bütün haberleri oradan alıyordum ben, yani harcadığı 10 senti bile Kongreden onay almak zorunda ve bunu açık yapmak zorunda.

Uzatmayayım, evet, Meclis bence, bu da önemli bir çağrı olabilir, istihbarat örgütlerinin, polisin, MİT'in, jandarmanın dinleme faaliyetleriyle ilgili, en azından Batı'da örnekleri olduğu gibi bir Meclis denetiminin bence Türkiye'de de zamanı gelmiştir. Bence bu yönde bir çağrı yapılmasının da Türk demokrasisi için çok ileri bir adım olacağı kanaatindeyim.

BAŞKAN – Sayın Ergin, bununla ilgili İçişleri Bakanlığımızın yapmış olduğu bir çalışma var. Kolluk kuvvetlerinin yasa dışı dinleme ve izlemelerinden dolayı mağduriyetlerin giderilmesi noktasında parlamenter bir denetimin zorunlu olduğu noktasında geçen hafta sonu Kızılcahamam'da bir parlamenterlerin de davet edildiği fakat parlamenterlerin maalesef Fransa örneğinde olduğu gibi ilgisiz kaldığı bir toplantı yapılmıştı. Ben o toplantıya katıldım ve o toplantıdan alınan karar da –ki, benim de şahsi kanaatim de oydu, o kararda da o kanaatimi de belirttim- bununla ilgili olarak inşallah Genel Kurula sunacağımız tekliflerden biri de, kolluk kuvvetlerinin yapmış olduğu dinleme ve izlemelerinin parlamenter gözetiminde yapılması gerektiği noktasında, bir komisyon kurulması noktasında öyle bir kanaatimizin olduğunu bilmenizi istiyorum.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Çok yararlı olur. Sadece sevinerek karşılamamız gereken bir husus.

Bu yasama mı, yargı denetimi mi diye sormuştunuz: Bu dinlemelerle ilgili çok geniş yetkiler veriliyor. Bu hakikaten, telefon dinleme alanındaki hak ihlallerine baktığımızda, yargının, basında da geçmişte pek çok haber çıkmıştı, böyle, açık çek anlamına gelen, yani kolluğa, polise olsun, MİT'e olsun, jandarmaya olsun, çok geniş bir şekilde dinleme yapma yetkisi veren mahkeme kararları olmuştur. Bildiğim kadarıyla bunların bir bölümü Yargıtaydan dönmüştü, Danıştaydan dönmüştü fakat bu hukukta, yüksek yargıda hâlâ biraz böyle çekişmeli olan bir konudur ama burada da mahkemelerin bu şekilde, böyle, geniş yetki, yani herkesin, siz bir örnek verdiniz, siz sadece bir Diyarbakır örneği verdiniz, geçmişte basında da çıkmıştı bu, bütün polise, bütün Türkiye'yi de, yanılmıyorsam yani bunu Ankara'daki bir mahkemeden almıyorsunuz, İstanbul'daki bir...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Kolluk karar veriyor.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Gidiyorsunuz, mesela Anadolu'nun, böyle, üçra köşesindeki bir mahkemeden bir karar alıyorsunuz ve onu uyguluyorsunuz ondan sonra.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Önleyici kararda da komutan ya da müdür karar veriyor.

BAŞKAN – Sayın Ergin tamam mı?

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – En son bir nokta vardı, yani basın biraz daha ilkeli olamaz mı etik açıdan diye. Doğru, biraz önce o yanıttımda da söz etmişim. Bizim de

daha özenli olmamız gerekiyor ama Sayın Başkan şöyle bir sorun var: Önünüze bir dava dosyası geldiğinde ve de bunun ek klasörlere baktığınızda, savcı ayıklamayı yapmadan koyduğunda ve de bu artık kamuoyunun bilgisine ulaştığında, meslektaşlarımızın da, bizlerin de, gazetecilerin şöyle bir etik açmazla karşılaşyorsunuz: Bu kişinin özel hayatıyla ilgili konular, bizim bunları öğrenmeye hakkımız yok fakat aynı zamanda kamuoyuna da ulaşmış, ne yapacaksınız? Yani, dolayısıyla bizim de bu açmazdan kurtulmamız için, bu ikilemden kurtulmamız için savcılarımızın biraz daha özenli davranması gerekiyor.

BAŞKAN – Katılıyoruz, evet.

Sayın Havutça buyurun.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Sayın Ergin çok teşekkürler, hakikaten çok kapsamlı ve çok derin bir değerlendirme sundunuz, bundan da somut...

BAŞKAN – “Derin” falan deyince yanlış anlaşılmasın.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – O derinlik, biraz titiz bir değerlendirme olmasını vurgulamak için söyledim.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Ben tabii özet anlattım.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Somut önerileriniz var, onlar üzerinde de ciddiyetle eğilmek gerekiyor.

Şimdi, ben konuşmanızdan, Nedim Şener’le ilgili verdiğimiz örnek gerçekten somut ihlalin belirlenmesi anlamında çok çarpıcı ve basından gelen mağdur bir arkadaşımız olması nedeniyle... Siz de hani Nasrettin Hoca hesabı “Bana damdan düşen getirin...” Siz de damdan düşmüşsünüz ve gerçekten çok iyi değerlendirdiniz. Ben, bu sizin verdiğiniz örneklerle beraber Sayın Nedim Şener’in de gerçekten burada dinlenmesinin çok yararlı olacağını düşünüyorum.

Bir de, sizin Milliyet gazetesinin santrali dinlendi ve siz de bununla ilgili yazılar yazdınız. Santral dinlemesiyle ilgili yasal durum ne olur, sonuç ne oldu onu ben merak ediyorum.

İkincisi: Bir de, bu MİT, emniyet, jandarma dinlemeler yapan kurumlar. Bunca teknik olanaklara sahip olmalarına rağmen, işte Sayın Başbakanın böcek operasyonunda, Sayın Baykal’a yapılan kaset operasyonunda, sayın MHP’li yetkililere yapılan operasyonlarda failer neden bulunamıyor? Yani bunca... Apo’nun yerini tespit eden ve gidip oradan nokta operasyonuyla Türkiye’ye getiren istihbarat bunları nasıl çözemiyor, merak ediyoruz bunları? Siz nasıl görüyorsunuz?

Teşekkür ediyorum, fazla uzatmayacağım.

Bu çerçevede sizin değerlendirmeniz nedir? Bir de Milliyet gazetesindeki durum... Sadece Milliyet gazetesi dinlenmedi orada, santral dinlenmesi demek, sizin bütün Doğan Grubunun...

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Cumhuriyet’in de santrali, yani Cumhuriyet’in Ankara bürosunun santrali dinlenmişti, o da mesela ortaya çıktı. Balbay dosyasında var

yanılmıyorsam. Cumhuriyet Ankara bürosunun telefon numarası veriliyor, oradan tabii bütün telefonları dinleyebiliyorsun.

Şimdi, santral dinlemesi, yine bu son dört beş yıl içinde bu konuda da çok yoğun bir tartışmanın olduğunu görüyoruz. Yargıtay santralinin dinlenmesi gündeme geldi, Cumhuriyet santralinin... Ha, İlhan Selçuk olayında da geldi, Cumhuriyet İstanbul merkezinin de dinlendiği ortaya çıktı. Milliyet'in santrali ortaya çıktı, Yargıtay... Böyle sayısız örnek verebiliriz.

Şimdi, daha önce ortaya çıktı, hâkimlerin, dinleme izninin isim verilmeden, sadece numara verilerek alındığı, böyle uygulamaların olduğu bir ülkede santrallerin dinlenmesi kolaylıkla olabilir ve oldu da nitekim. Bu, yine yasada boşluklar var ama daha önemlisi özensizlik söz konusu. Bu, tabii çok temel bir hak ihlaline yol açıyor. Çünkü diyelim benim telefonumu dinlemek istiyorsunuz, Sedat Ergin'in, ben bir soruşturmaya konu olabilirim, savcı telefonlarımı dinlemek isteyebilir ama dinlemenin sadece benim telefon konuşmalarımı sınırlı olması gerekir. Siz, kalkıp Hürriyet gazetesinin santralini dinlediğiniz takdirde, diyelim Hürriyet gazetesinde yüzlerce insan çalışıyor, o santral üzerinden... Hürriyet ana santral 677 00 00 diyelim, oradan girdiğiniz zaman gündeme binlerce telefon konuşmasını dinlersiniz.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Hepsini dinler onların.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Dinlenebilir, geçmişte örnekleri oldu, hepsinin dinlenebildiği ortaya çıktı. Dolayısıyla, yine özen konusuna geliyoruz yani hâkimlerimizin bu konuda çok daha özenli olması... Yani benim telefonumu dinlerken başka insanların haklarının ihlal edilmemesi gerekiyor. Bunu önleyecek mekanizmalar gerekiyor, bir.

İkincisi, neden bulunamıyor? Bir, hakikaten teknoloji çok geliştiği için artık yani devlet istese de her şeyi bulabilecek durumda değil ama ben yine de devlet kurumlarının gereken hassasiyeti, çabayı gösterdikleri takdirde pekâlâ sonuç alabilecekleri konular da olduğunu düşünüyorum. Bu konuda devletin de Hükûmetin de bana göre biraz göstermesi gereken bayağı ekstra bir çaba olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – İşte, bu çaba da bu Komisyonun hayata geçmesi ve müşterek iradeyle hayata geçmesi önemli. Bence buna önemli bir pay da ayırmak lazım.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Ama idari alanda da galiba yapılabilecek daha çok şey var.

BAŞKAN – Eyvallah, peki.

Sayın Tunç, buyurun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Ergin'e ben de çok teşekkür ediyorum. Bugün kapsamlı bir bilgi paylaşımı yaptılar bizlerle. Gerçekten hem mevzuat anlamında geçmiş uygulamalar, bugünkü sorunlar ışığında doyurucu bir değerlendirmede bulundular ve somut tespitlerde de bulundular. Özellikle geçmişteki mevzuatımız

neydi, řu andaki boşluklar noktasında da birtakım teklifleri oldu. Ben çok teşekkür ediyorum, faydalandığımızı da belirtmek istiyorum.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Teşekkür ederim.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Tabii özellikle 98-99 yılları, o dönemlerden örnekler, yasa dışı dinlemelerle ilgili kendisinin de mağduriyetinin söz konusu olduğu olaylardan bahsettiler. Tabii o dönemlerde dinlemenin hiçbir kuralı yoktu, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı da yoktu. Yasal dinlemeler de suçun önlenmesi için yapılan iletişimin denetlenmesi de hiçbir kurala tabi değildi.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Size örnek verdim. Ceza Kanunu'nda telgraf haberleşmesiyle ilgili hüküm var.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Kolluk güçleri istediğini dinleyebiliyordu, istediğı telefon şirketine hemen uç verip dinlemeyi yapabiliyordu. Tabii o kötü tecrübeler bizim mevzuat anlamında gerekli düzenlemeleri yapmamızı gerektirdi. Bu konuda Ceza Kanunu'nda yaptırımlar, iletişimin denetlenmesi anlamında Telekomünikasyon İletişim Başkanlığının kurulması, CMK'daki düzenlemeler gerçekten olumlu düzenlemeler.

Tabii birtakım uygulamadan kaynaklanan sorunları ifade ettiniz. Bu sorunları da giderecek düzenlemelerin yapılması noktasında elbette ki bu Komisyonun raporunda “Öneriler” kısmı geniş olacak, bundan da sizin tekliflerinizden de inşallah yararlanacağız.

Tabii birkaç konuşmanızdan tespit edebildiğim, bu dinlemelerin, yasa dışı dinlemelerin ya da yasal dinlemelerde sınır aşan durumların kısmen emniyetten, kısmen de yargıdan kaynaklandığı...

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Kısmen emniyet, kısmen jandarma, kısmen MİT, kısmen yargı.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Evet, kısmen yargı, söylediniz.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Dördü karşısında da şüpheliyim bir vatandaş olarak.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Burada bunlara şunları da eklememiz gerekmez mi? Burada yabancı istihbarat kuruluşlarının da rolü olamaz mı ya da gelişen bu teknolojik durum karşısında, bilgisayar teknolojisinin ilerlemesi, dinleme cihazlarının artık herkes tarafından temin edilebilmesi karşısında özel şahıslar tarafından da bunların yapılması mümkün değil mi? Birtakım parti içi çekişmelerle bunların olması mümkün değil mi? Yani bu alternatifini de göz önünde bulundurmanız gerekmez mi?

Bir de her olayda belli kesimler suçlanıyor. Her dönemin iktidarı suçlanıyor. Son dönemde de mevcut iktidar suçlanıyor. Burada bu peşin yargılar, bu suçlamalar aslında gerçeğin ortaya çıkmasını da zorlaştırmıyor mu? Bu noktadaki düşünceleriniz nedir? Basın tabii ki çok önemli. Yasa dışı dinlemelerde ya da özel hayatı ilgilendiren hususlarda basının hassas davranmaması... Burada basının da kendi arasında etik kurallar anlamında gerekli tedbirleri alması gerekmiyor mu? Çünkü burada biz

üçüncü yargı paketinde basına ceza getirdik, bıçak gibi kesildi. Elektronik Haberleşme Kanunu çıktı 2008’de, orada telefon şirketlerinin lisans iptaline varacak düzenlemeler getirildi. Bunlar cezalandırma açısından önemli ama mantalite açısından, etik kurallar açısından da basın kendi üzerine düşenleri yapması gerekmiyor mu?

Teşekkür ederim.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Çok teşekkür ederim.

Sayın Vekilim, şimdi, üçüncüsünden, sonuncusundan başlarsak zaten daha önceki açıklamalarımda da basının da kendisine çekidüzen vermesi gerektiği konusundaki görüşümü belirtmişim. Burada tabii şunu da görmek gerekiyor: Bizler hâlâ eski reflekslerimizle davranıyoruz. Ben de 98’deki bir örnekten yola çıktım, yaptığım öz eleştiriye anlattım. Yani 98-99’a kadar hiçbir müeyyide yoktu Türk hukuk sisteminde. Dolayısıyla, her şey, dinleme serbest, yasa dışı kayıtları yayınlamak serbest. Türkiye tam bir kaos yaşıyormuş.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Özgürlükler ülkesi.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Biz o dönem bunun farkında değildik. Basında da tabii hem devlet kurumlarında, kolluk birimlerinde, artı, basında da herkes o eski reflekslerle davranıyor. Hâlâ o refleksleri tümüyle atabilmiş değiliz. Bakın, bugün bile mesela bu Komisyonun kurulmuş olması, bugün bu toplantıyı burada yapıyor olmamız, bu kadar insanın bugün burada toplanıyor olması bile hâlâ Türkiye’de ciddi bir sonunun varlığını gösteriyor. Demek ki hâlâ çözüm bekleyen ciddi birtakım sorunlar var ki bu Komisyonun toplanmasına ihtiyaç duyuldu yani 98’den bu yana o kadar yasa çıktığı hâlde, o kadar tedbir getirildiği hâlde, o kadar yargı kararı çıktığı hâlde o eski refleksler gitmediği için, ortadan kolay kolay kalkmadığı için hemen çözüme varamıyoruz ama evet, basının bu konuda bu refleksleri bir an önce aşması gerekiyor. Bu konuda Hükûmetin çıkartmış olduğu, üçüncü yargı paketinde getirmiş olduğu düzenlemeleri de çok yerinde buluyorum, canı gönülden de destekledim çünkü maalesef müeyyide gelmeden, kuvvetli yaptırımlar getirmeden bu alanda bir caydırıcılık sağlanamıyor. Olsa olsa benim bu konudaki eleştirim biraz gecikmiş olmasıdır ama zararın neresinden dönseniz kârdır. Dolayısıyla, üçüncü yargı paketi bu anlamda çok önemli bir boşluğu doldurmuştur. Biraz önce de belirttim, eskisi gibi değil, bazı şeyler değişti Türkiye’de. Burada üçüncü yargı paketinin ve aynı zamanda bence –onu hissedebiliyorum sadece- ortam dinlemeleri eski yaygınlıkta olmuyorsa demek ki bazı yerlerde de disiplin yönünde bazı adımların atıldığını hissediyorum. Bu bir sezgi, kanıtlayamam ben bunu.

İkincisi, “peşin yargılar” dediniz, benim bu konuda hiçbir peşin yargım yok telefon dinlemeleri konusunda, yazdığım, çizdiklerim ortada. Ben bu konuya bir disiplin gelmesini başından beri savunan bir insanım. Hükûmetin de bu yönde attığı... Genelde Hükûmete geçmişte mesafeli kalmış olan biriyim, bir demokraside herkesin istediği pozisyonu alma hakkı var ama Hükûmetin olumlu attığı adımları da teslim etmemiz gerekir. Bu alanda gecikmiştir Hükûmet ama gecikmiş de olsa sonunda

üçüncü yargı paketinde olumlu adımlar atılmıştır, daha da dediğim gibi katedilmesi gereken bir mesafe vardır ve Komisyonun kurulması da önemli bir çabadır.

Diğer alternatifler meselesine gelince, tabii ki sözünü ettiğiniz ihtimalleri hiçbir zaman dışlamak gerekiyor. Teknoloji çok geliştiği için her zaman bu dediğiniz mümkün ama bunu tabii önleyebilme imkânımız yok, rahatlıkla başka ülkelerin uydulardan bile bu konuşmayı rahatlıkla herhâlde kaydedebilme, dinleyebilme imkânları vardır. Bildiğim kadarıyla yani bir odada yaptığınız konuşmada duvara çarpan sesinizden bile dışarıdan bunun sese dönüştürülmesi mümkün olabiliyor. Teknoloji geliştikçe bu imkânlar daha da kolaylaşacak. Onda yapabileceğimiz, kontrespiyonaj alanında bizim yapabileceğimiz fazla bir şey yok. O MİT'in, kolluk kuvvetlerinin görev alanı içinde. Ama yapabileceğimiz ne? Yasadaki boşlukları doldurmak ve bu ihtiyacı karşılamak, artı, kolluk kuvvetleri, artı, yargı, hâkimlerimiz, savcılarımız biraz daha özenli çalışmalı. Bu bizim elimizde, bunu değiştirebiliriz ve de vatandaşlarımıza bu anlamda, bu haberleşme hürriyeti, özel hayatların dokunulmazlığı anlamında daha iyi bir geleceğin koşullarını, hukuki altyapısını hazırlama, bu bizim elimizde olan bir şey, bunu yapabiliriz. Bu da zaten bunun bir ifadesi ama diğerleri konusunda maalesef yapabileceğimiz galiba çok fazla bir şey yok, dikkatli davranmak dışında.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Hakikaten çok kapsamlı, detaylı sadra şifa diyebileceğimiz açıklamalar, beyanlar oldu. Yazılı bu konuda paylaşımlarınızı ve önerilerinizi beklediğimizi tekrar ifade etmek istiyorum. Can yakıcı bir problem ama inşallah...

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Sayfa sınırlaması var mı?

BAŞKAN – Yok. Bakın, arkadaşlarım biliyor, basın mensubu arkadaşlarımız da, burada hiç süre sınırlaması yapmadık.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Hoşgörünüz için çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Tabii faydalandığınızı ifade etmek isterim. Gerçekten çok teşekkür ediyoruz.

Bu arada buradan bir temennimi ifade etmek istiyorum yani Sedat Ergin Beyefendi bu Komisyon davetinden sonra belki köşesinden medyaya bir çağrı yapsın bununla ilgili olarak. Duyarlılığın ve özellikle medya yönündeki duyarlılığın harekete geçmesine yöndik en azından bunu bir temenni olarak ifade etmiş olalım.

Çok teşekkür ediyorum, ayağınıza sağlık.

HÜRRİYET GAZETESİ YAZARI SEDAT ERGİN – Peki, ben çok teşekkür ederim Sayın Başkan, beni dinlediğiniz için çok sağ olun.

BAŞKAN – Bir beş dakika ara verdim.

Kapanma Saati: 12.41

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.48

BAŞKAN : Şuay ALPAY (Elâzığ)

0

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, toplantıya kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Toplantıyı açıyorum yeniden.

Ekonomi Bakanlığı İthalat Genel Müdür Vekili arkadaşımız ve yanında diğer arkadaşlarımız heyet olarak gelmişler. Komisyonumuzu biliyorsunuz, haberleşme özgürlüğüne yönelik ihlaller, özel hayatın gizliliğine yönelik ihlaller ve bunların önlenmesiyle ilgili tedbirlerin alınması ile ilgili bir Meclis araştırma komisyonumuz şu anda çalışıyor, 4 siyasi parti grubunun Mecliste grubu bulunan siyasi partilerden oluşan bir komisyon, ittifakla kurulan bir komisyon.

Sizleri de özellikle davet etmemizin nedeni, ağırlıklı olarak bu dinleme ve izlemeye yarayan cihazların, her tür cihazla ilgili olarak bunların yurt içindeki, yurt dışındaki özellikle tabii yurt dışından ithalata konu olan kısmı itibarıyla nasıl bir manzara var, nasıl bir tablo var ortada; bunları nasıl ithal ediyoruz, sınırlama var mı, yok mu; bu fotoğrafı ortaya koyun, neler yapılabilir bununla ilgili, önerilerinizi de ayrıca yazılı olarak da daha sonra alabiliriz. Soruları herhâlde yazılı olarak cevaplamanız daha uygun düşer.

Evet, biz sunum için size sözü bırakıyoruz.

Kendinizi de bir tanıtırsanız...

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Teşekkür ederim Başkanım.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendini tanıttı)

BAŞKAN – Evet, biz de arkadaşlarımıza “hoş geldiniz” diyoruz.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Yine, sözlerime başlarken Komisyon üyelerimizi bir saygıyla selamlamak istiyorum, teşekkür ediyoruz bize bu fırsatı verdiğiniz için.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz, sağ olun.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Ekonomi Bakanlığının, yapacağımız sunumla ilgili arkadaşlarımız kısa bir, biraz önce...

BAŞKAN – Sunumu kaç dakika olarak tasarlıyoruz?

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Efendim, yirmi dakikayı geçmemesine çalışacağız ki daha çok belki soru-cevap veya sizin yönlendirmenize göre ilerlemeye çalışacağız.

BAŞKAN – Tamam.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Bu slaytımızda Ekonomi Bakanlığının genel müdürlüklerini sizlere arz etmek istedik ki bizim az çok Bakanlığımız hakkında bir fikir veren bir şeydir bu. Genel müdürlüklerimiz: İthalat Genel Müdürlüğü, İhracat, Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü; Anlaşmalar, Avrupa Birliği, Teşvik Uygulama, Serbest Bölgeler ve Ekonomik Araştırmalar Genel Müdürlüğü toplam 8 tane genel müdürlüğümüz var. Bu genel müdürlüklerimizden zaten anlaşıldığı gibi yani ithalat ve ürün güvenliği doğrudan bu konuyla ilgili, diğer birimlerimiz bu ürün ticaretiyle doğrudan alakası olan birimler değiller. Bizim 637 sayılı Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmündeki Kararname'ye göre, İthalat Genel Müdürlüğüne verilmiş bazı görevler var, 8'inci maddesinde sayılıyor bunlar. Bunları kısaca özetlemek gerekirse: ithalatın uluslararası anlaşmalar ve kalkınma planları ile uyumlu hâlde yürütülmesini sağlamak, kamu kurum ve kuruluşlarına çeşitli mevzuat ve verilmiş yetkilerinin kullanımında bir koordinasyonu sağlamak, ithalat rejimi kararları dâhil olmak üzere ithalata dair mevzuat hazırlamak -zaten en büyük mesaimizi alan bu kısımdır- ithalatı iç piyasa ve sanayinin ihtiyaçlarına göre düzenlemek, ithal malların dünya piyasasına uygun olarak ithalini sağlayıcı tedbir almak, uygulamak, izlemek. Bundan sonraki kısımlar ise daha çok "haksız rekabet" diye arz ettiğimiz kısımlar...

BAŞKAN – Onlara girmeye gerek yok.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – ... bunlarla ilgili kısımlar. Diğer genel müdürlüğümüz bu konuyla ilgili, Ürün Denetimi ve Genel Müdürlüğü; yine bu genel müdürlüğümüz de söz konusu KHK'nin 13'üncü maddesinde düzenlenmiş. Yine dış ticaret politikası, teknik düzenlemeler, rejim kararını hazırlamak, ihraç ürünlerinin kalitesini, rekabet gücünü...

BAŞKAN – Yok, bunları hızlı geçelim.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Bu şeyleri hazırlamak var.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sorumluluğa kadar şey yapmak lazım, sorumluluk önemli burada.

BAŞKAN – Tamam, sorumlulukla ilgili evet burayı...

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – İthalat rejimi kararı 8'inci maddesinden devam edebiliriz. "İthalat Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde istisnalar haricinde, Vergi Usul Kanun hükümleri uyarınca vergi numarası verilen her gerçek ve tüzel kişi ile tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte yürürlükteki mevzuat hükümlerine istinaden bugünkü tasarruf yapma yetkisi tanınan kişiler ve ortaklıkları ithalat işlemlerini

yürütebilir.” yani ithalat konusunda hiçbir sıkıntı yok, bir kısıtlamamız yok, vergi numarası olan herkes ithalat yapabiliyor ancak ...

BAŞKAN – Bakanlar Kurulu kararından mı bahsediyoruz?

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGİN – Bakanlar Kurulu kararımız efendim. Ancak ithalat rejiminin 5'inci maddesi “Kamu ahlakı, kamu düzeni veya kamu güvenliği; insan, hayvan ve bitki sağlığının korunması veya sinai ve ticari mülkiyetin korunması amaçlarıyla ilgili mevzuat hükümlerini çerçevesinde alınan önlemlerin kapsamı dışındaki malların ithali serbesttir.” diyor. Yani bir kamu güvenliği, daha çok birazdan geliriz onlara, bazı bu amaçlarla alınan bir yasaklama varsa ilgili kamu kurumlarıyla, bunların bir iki yerde mevzuatından biz tevdillerle yansıtip birtakım düzenlemeler getirebiliyoruz.

Biraz evvel demiştim, ilgili kurumlar tarafından çıkarılan mevzuatlar çerçevesinde yasaklanan eşyalardan bahsetmiştik veyahut da “düzenlemeler” demiştik. Bunun en önemlilerinden birisi, örneğin, uyuşturucu maddeler ve ateşli silahlara yönelik ithalatın düzenlenmesidir. Bu uyuşturucu maddelerin ithalatı yasaktır çünkü Sağlık Bakanlığının düzenlemesi vardır, ateşli silahlar, 6236 sayılı Kanun vardı, o çerçevede düzenlemeye tabidir. Biz hep bunları İthalat Rejimindeki tebliğlerle... Normalde bizim tebliğimizden gelen bir yasaklama değildir, var olan mevzuatı biz dış ticaret denetimine yansıtırız. Bir ilgili kurumlarımızın düzenlemeleri vardır. Buradaki belki bu konuyla en önemli düzenlenmesi gereken kısım malların tespiti konusu çünkü bu konuyu incelediğimiz zaman neyin bu kapsama girdiğini biz bile şu an için tam olarak tespit edemiyoruz. Biraz evvel herhâlde Gümrük Bakanlığımız da buradaydı, onların görevi normalde bu. 474 sayılı Gümrük Giriş Tarife Cetveli Hakkında Kanuna göre, onların bunu tespit etmesi lazım. Eğer bir kurum derse ki: “Bu ürünlerin ithali yasaktır.” gümrüklerin tek tek bunu tespit etmesi gerekiyor ama çok meşakkatli bir konu, yani bizim tespit ettiğimiz, belki de üzerinde çalışılması gereken en büyük konu bu yani bu, ürünlerin kapsamına neler giriyor?

İkinci bir sıkıntılı konumuz da bu ürünlerin çoğu girdi olarak kullanılıyor yani “girdi” derken örneğin, bir televizyon, televizyonda bugün mikrofon var.

BAŞKAN – Bu ürünlerden kastınız nedir?

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGİN – Bu dinleme cihazlarından bahsediyorum.

BAŞKAN – Dinleme ve izleme...

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGİN – İzleme. İzleme de mesela, bütün “laptop”larda kamera var, bu başka amaçlarla da kullanılabilir. Bunun tek tek tespitinin yapılması lazım yani bir kamera cihazına ilişkin bir düzenleme yaptığımız zaman bu, bizim sanayicimizi de etkileyecektir yani hepsinin göz önüne alınması gerekir.

Arkadaşlarımız yine bu konuda Gümrük Bakanlığının mevzuatı çerçevesinde bu ürünlerin nasıl belirlendiğini anlattılar, biz bunu “GTİP” diye tabir ediyoruz. Her ürünün bir kodu vardır yani bugün ithal etmek istediğiniz bütün ürünleri, burada gördüğünüz bütün ürünlerinden herhangi birini getirmek isterseniz, bir beyanname açmanız ve onun da bir kodla, istatistiki bir kodla tanımını vermeniz gerekir ve her ürün için de bir tanım vardır, hiçbir yere girmezse bile “diğerleri” diye bir tanım vardır. Atıyorum mesela, “elmalar” dersiniz “yeşil, kırmızı elma” dersiniz, oraya girmeyen elma da diğer elmalar vardır, oradan şey yaparsınız yani bütün ürünler bir tarife pozisyonuna girer, ithal edilir. Burada alınacak önlemlerin de tarife pozisyonlarının, eğer bir şey düşünülüyorsa, belirlenmesi gerekir. Bununla ilgili işlemler de Gümrük Bakanlığının yetkisinde olan işlemlerdir. Diğer arkadaşlarımız belirttiler zaten GTİP tespiti görevi Gümrük Bakanlığının yetkisinde.

Bizim, yine bu Komisyonumuzun görev alanında olduğunu tespit ettiğimiz cihazlar, bu cihazlar. Bahsettiğim GTİP gümrük tarife pozisyonunda belirtilen cihazlar bunlar. Bunlara şu an için bizim düzenlememize göre, ithalat mevzuatına göre herhangi bir yasak veya sınırlama yok çünkü bunlar sadece Komisyonumuzun görev alanına girdiği ve anladığımız şekilde kullanılmıyor, başka amaçlarla da kullanıldığı için bugüne kadar herhangi bir düzenleme yapılmamış.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – “Başka amaçlar” dediğiniz neler mesela?

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Bu Komisyonunun bize...Biraz evvel Başkanımız da söylerken “dinleme, yasa dışı dinleme” falan dedi ya, o anlamda ben şey yaptım.

BAŞKAN – Dinlemeye, izlemeye yarayacak her türlü cihazı kastederek sormuştum.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Evet, yani biz bu GTİP’ten ne amaçla kullanılacağını bilemeyiz, buradaki GTİP’in amacı... Yine bu Komisyonun çağrısından yani şeyden çıkardığımız bu gizli dinlemeye yarayan cihazların herhangi bir kesin tespiti mümkün değil, buna mahsus bir şey yok yani vatandaş bunu... Siz istediğiniz buna uygun tarife pozisyonundan getirdikten sonra herhangi bir tarifede şu an için bir sakınca yok. Buna ilişkin tespit...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Mesela, bir kül tablasının içinde böcek, kül tablası şeklinde, böyle bir şey tamamen yanıltıcıdır aslında. Bu yanıltmayı önleyecek sizde bir mevzuat yok mu? Yani dinleme cihazı olduğunu şöyle satın alırken anlaması lazım aslında alıcının. Şimdi kül tablasına...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Kalemliğe.

BAŞKAN – Şöyle soralım mı? Şimdi soruyu şöyle soralım: Dinleme ve izlemeye yarayan ve İnternette yüzlerce değişik tipi olan işte, kalem, anahtarlık, efendime söyleyeyim, kravat iğnesi gibi bu ürünler girerken neye göre beyan ediliyor, hangi kodla beyan ediliyor?

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Efendim, kalemse “kalem” diye beyan ederler. Yani gümrükçülerle bunu konuşmak lazım. İçinde bir de

gümrüklerle... Şöyle bir şey var efendim: Bütün, tek tek malları... Binlerce mal girip çıkıyor; bir tırın içinde, bir konteynerin içinde “kalem” diyor, Çin’den bu çok ucuz zaten, tanesi 1 sent, 2 sente kalem geliyor. Onlarla birlikte bunlar da aynı kalemdedir gireceği için eğer bir düzenleme yapılacaksa çok iyi bir teknik ekibin olması lazım gümrüklerde çünkü bu kravat iğnesinde de girecek. Yani bugün gelirken İnternete baktım, merak ettim.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – “Kravat iğnesi” diye gelir o zaman.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – “Kravat iğnesi” diye gelir. Şey vardı efendim, priz vardı, İnternette gördüm, şimdi gelirken baktım, merak ettim, priz içinde dinleme cihazı var yani...

BAŞKAN – Ama elektrik prizi olarak ithal ediyor, adam onu.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Elektrik prizi olarak ithal ediyor, kimse onu...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – O sahtecilik aslında.

BİLAL UÇAR (Denizli) – Kimse ne olduğunu bilmiyor.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Ama belki bir ikincil düzenlemelerle bunun şey yapılması lazım, bu tip düzenlemelerin. Bizim mevzuatımız gereğince, tespit ettiğimiz asıl dinlemeye yarayan cihazların gümrük tarife pozisyonunu arkadaşlar belirlediler. Buradan gene ithalatta miktar, dolar olarak ithalat ve ihracatımızı çıkardık yani bir ithalatımız var ama biz diyemeyiz ki: “Bunların hepsi kötü niyetli kullanılır.” Bunlar sonuçta çünkü sanayinin ihtiyacı olan şeyler. Demin de bahsettiğim gibi, bugün bir televizyonda bile, benim kendi evimdeki televizyonda mikrofon ve kamera var, “skype”, televizyondan görüşmek üzere yapılmış bir televizyon. Yani onun için, bunların eğer bir düzenlemesi yapılacaksa bu hususun çok iyi bir ele alınması gerektiğini düşünüyoruz.

BAŞKAN – Peki, bu konuda uluslararası örneklerle ilgili bir çalışmanız var mı?

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Efendim, araştırdık...

BAŞKAN – Yani Avrupa ülkeleri ve gelişmiş ülkelerde bu tür cihazların yani dinlemeye ve kaydetmeye yarayan cihazların ithalatıyla ilgili sınırlama ve düzenlemeler nasıl? Araştırdınız mı?

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Efendim, araştırdık, biz bir şeye rastlayamadık. Yani, birazdan geleceğim, tebliğlerimiz var, Ürün Güvenliği Genel Müdürlüğümüz... Murat Bey de zaten bir şey ekleyecek herhâlde... Müsaadenizle Sayın Daire Başkanımız bir şey ekleyebilir mi?

BAŞKAN – Buyurun.

EKONOMİ BAKANLIĞI ÜRÜN GÜVENLİĞİ VE DENETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İTHALAT DENETİMLERİ DAİRE BAŞKANI MURAT TAŞKIN – Efendim, bu tür ürünlerde -Sayın

Genel Müdürümün söylediği gibi- ürünün kullanım amacı, esasında, burada odaklanılması gereken nokta. Örneğin bir kalem getirildiğinde bu kalem gümrük tarife istatistik pozisyonuna göre bir kırtasiye ürünü olarak tamamen farklı bir fasılda beyan edilmesi ve gümrük işlemine tabi tutulması gerekirken örneğin eğer 85 faslı altında bildiriliyorsa bu kalemin içerisinde elektriksel bir özellik bulunduğuna işaret eder.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – 85 elektrikli cihazdır.

EKONOMİ BAKANLIĞI ÜRÜN GÜVENLİĞİ VE DENETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İTHALAT DENETİMLERİ DAİRE BAŞKANI MURAT TAŞKIN – Ve bu kapsamda da bu kalemin, esasında, mesela kamera içerdiği sonucu çıkabilir. Normalde gümrükte doğru beyan edilmesi gereği vardır bunun. O beyanda da eğer içerisinde kamera varsa, 85’li fasıl altında beyan edilmesi gerekir yani esasında öyle bir ayırım var. Yani gümrük bunu sınıflarken içinde kamera olan kalemin beyan edilmesinin gerektiği GTİP’i farklı belirlemiş ve gümrük esnasında ithalatçının da böyle beyan etmesi, buna göre kontrol edilmesi gerekiyor. Normalde böyle beyan edilirse “Ha, bu kalem bildiğimiz kırtasiye malzemesi kalem değildir.” mantığıyla gümrük tarafından tespiti mümkün ama tabii bu, biraz önce söylendiği gibi, ithalatçının doğru beyanına bağlı. Aksi takdirde, bakılmazsa eğer, kalem olarak da beyan edilip geçmiş olma olasılığı var.

BAŞKAN – Anladım.

Evet, buyurun Sayın Genel Müdürüm.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Efendim, bir sonraki slaytımızda, yine, Bakanlığımızın diğer genel müdürlüğü -burada katılım sağlayan Murat Bey’in görev yaptığı genel müdürlük- Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü’nün -bu genel müdürlüğümüzün- Telsiz ve Telekomünikasyon Terminal Ekipmanlarının İthalat Denetimi Tebliği’i diye bir tebliği var. Bu tebliğin amacı ise -Genel Müdürlüğümüzün asıl görevi- bu gelen ürünlerin kullanıcılar açısından bir tehlike oluşturup oluşturmadığını tespit etmek yani kullanım amacından ziyade, tüketiciye, nihai kullanıcıya bir zarar verip vermediğini tespit etmek. Bu amaçla, burada “CE” işareti, mesela bu, 8 sayılı, 2013/8 sayılı Tebliği’le bunların, “CE” işareti dediğimiz, arz ettiğimiz, son kullanıcıya bir zarar verip vermediğinin beyanına ilişkin tespiti yapıyorlar. Yani...

BAŞKAN – O da daha çok radyoaktif sızıntı yayma...

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – O tip şeyler efendim.

BAŞKAN – Herhâlde bu tür... Tahmini mi söylüyorum ben tabii.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Yani onlarda risk analizli... Yani getiriyorsunuz, beyan ediyorsunuz, bakılıyor, cihazların içinden, bu kullanıcıya, tüketiciye bir zarar verir mi vermez mi ona bakılıyor. 2 tane tebliğ kapsamında bu işlem

yapılıyor, 2013/8 ve 2013/9 sayılı tebliğler. Bunlar da mesela -biraz evvel bahsetmişsiniz, “Diğer ülkelerin uygulaması nasıl?” diye- bizim bu tebliğlerimiz, Avrupa Birliğine uyum çerçevesinde hazırlanmıştır yani amaç da oradaki, bir sonraki tebliğde mesela var, Elektro Manyetik Uyumluluk Yönetmeliği yani elektromanyetik, yaydığı elektromanyetik kullanıcıya bir zarar veriyor mu, o açıdan bakılıyor.

BAŞKAN – Sadece o açıdan... Özel hayatına zarar verir mi diye bilme şansınız yok.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Yani, onlar hep şey... Efendim, yani biz belki sunumumuzu biraz şey yaptık, kısa tutmaya çalıştık ama...

BAŞKAN – Olsun, olsun...

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Bizim, buradaki -bilemiyorum, siz tabii sonuçta bir sonuca varacaksınız ama- şeylerin, özellikle bu çifte kullanımda -bunların hepsi çifte kullanılan şeyler- yani ne niyetle kullandığınıza bağlı. Şu anda burada iyi niyetle kullanılıyor ama başka amaçla da kullanılabilir. Onun için sanayicimize de zarar vermeyecek şekilde bir düzenlemeyle ve bütün bu... Yetkisi de biraz geniş gümrük, biz varız, içeride başka kurumlar, Bilgi Teknolojisi Kurumu da olabilir, Sanayi Bakanlığı da olabilir, belki ortak bir çalışmayla ne yapılacağına karar verilebilir.

BAŞKAN – Peki, bu konuda önerilerinizle ilgili bir hazırlığınız var mı? Yasa dışı dinleme, izlemeyle ilgili bir süreç başladı. İşte, Komisyon çalışıyor. İşte, hukuki şeyler var, düzenlenmesi gereken alanlar var. Bir de bahse konu cihazların ithalatıyla ilgili, bir denetimle ilgili bazı şeyler yapılması gerekir. Bu konuda bir hazırlığınız var mı, olacak mı?

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Efendim, şu an için, birtakım, hatırladığım kadarıyla, ben hepsinin, bütün şeylerin içinde değilim ama Emniyet Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığıyla bir yazışmalar olmuş olabilir yani bu konuda talep gelmiş olabilir. Bizim şu an için bir hazırlığımız yok.

BAŞKAN – O zaman şöyle yapmamız lazım. Yani arkadaşlarınız da bu sunumdan sonra, işte, soru-cevap kısmı olursa arkadaşlar alırlar, sonrasında önerileriniz olsun istiyoruz. Yani, yazılı olarak da bize...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Yazılı olarak bildirmesi için tekrar yazalım.

BAŞKAN - Evet, sunumunuz...

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Bu kadar efendim.

BAŞKAN – Tamam, peki...

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Hazırlayalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Arkadaşlarımızdan sorusu...

Buyurun Sayın Kaplan.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Teşekkür ederiz sunumunuz için.

Bizim burada aslında tespit etmemiz gereken bir konu var. Dinleme cihazları Uzak Doğu'dan veya başka ülkelerden, bütün ülkelerden Türkiye'ye çok rahat giriyor, piyasada çok rahat satılıyor ve denetlenmiyor. Ben bunu daha önce Gümrük Bakanının da olduğu bir bütçe görüşmesinde sormuştum. Ancak, benim buradan, anlatımlarınızdan çıkardığım, tabii, gizli dinleme cihazı, bir flash disk, bir kamera, bunlar piyasada da satılan şeyler yani bizim biraz da, bizim Komisyon olarak takıldığımız, çok basit dinleme cihazları değil. Bir de çok, milyon dolarlık cihazlar var, parça parça alınıyor, burada montaj ediliyor yani satılan ülkede de denetime tabidir bunlar. Bunlar da rahat Türkiye'ye geliyor ve verdiğiniz istatistiki rakamlara göre, 2013 yılına geldiğimizde, ithalat rakamları bu konularda hızlı bir artış içinde. Şimdi, burada, bir tek Bakanlığın sorunu olarak görülüyor bu, Başkanın da izah ettiği. Şimdi, bizim bir Dış Ticaret Müsteşarlığımız var, Gümrük Bakanlığımız var, Ekonomi Bakanlığımız var, vergi denetimi açısından baktığınız zaman Maliye Bakanlığı var, bir de İnternet'e girin, istediğiniz gibi, her şeyin satıldığı şeyler var. Yani biz bunlara bir denetim bir düzen getirmek istiyoruz. Yani bizim Araştırma Komisyonunun temel amacı bu. Bu araştırma ve denetimi getirirken bizim kastettiğimiz, bu, birisi münferit bir kalem almış, bir şey almış, siz bunu isterseniz de önleyemezsiniz çünkü alır cebine koyar... Şu şekilde bir kalemden, bundan daha önce, bir tek kurşun atan mermi de yapılıyordu, dinleme de yapılıyordu, teknik gelişince, hem dinleme hem görüntüleme yapılabilir bu kalemle, böyle bir kalemle yani bu kalem öyledir demiyorum. Tabii ki sizin bunu Bakanlık olarak -bir konteynerde, gemilerle geliyor bunlar- çok zor... Ama şüpheli sanayi ürünleri var, izlenmesi gerekenler var, bakın, dikkat edin, bazı dinleme cihazlarının 50 milyon dolar ve üstü olduğu söyleniyor. Yani vergi açısından da baktığınız zaman, gümrük açısından da baktığınız zaman, yasal da olsa "Hele dur, geçerken gümrüğünü ver, vergini ver." diyeceğiniz şeylerdir bunlar. Bu konuda başka hangi bakanlıkları bize önerirsiniz? Siz tek başınıza bir çalışma yapıp önerir misiniz? Bizim Araştırma Komisyonunun aradığı, bunların Türkiye'ye girişinin denetimi, Türkiye'de de satışının denetimi. Satışını farklı bir şekilde denetleyeceğiz. Sizden istediğimiz bu.

BAŞKAN – Evet, yani bu aslında...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Bunu yazılı olarak bize sonradan şey edebilirsiniz. Mesela, ilginç şeyler var. Mesela, bakın, Ali Rezahi, İran'da, on sene geleceği okuyan, bilgi sayar ebadında bir makine yapmış, korkudan şeyini veremiyor, prototipini açıklayamıyor "Çinliler bir defada milyonlarca bundan basarlar." diyor. Ya, geleceği okuyan makine. Bunun gibi, teknolojiye tabii sınır yok. Biz çok basitten, çok değil... Yani şimdi, gezici araçlarla dinleme yapılıyor, cihazları büyük onların, kapsamlı ve pahalı. Kamera, görüntü, kayıt, çok büyük makineler bunlar. Gittik, TİB'te gördük Başkanla beraber.

Yani bizim sizden istediğimiz, örgütlü çete suçlarıyla, bu gizli dinlemeleri yapabilecek olanakları ortadan kaldıracak bir veri, bir öneri bize iletin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bu konuda...

Ben teşekkür ediyorum Sayın Kaplan.

Evet, Sayın Başer, buyurun.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Bilgileriniz için teşekkür ediyoruz.

Bu yasa dışı dinleme ve izleme ve görüntülü ses alma cihazlarının tamamı bildiğim kadarıyla yurt dışından geliyor ve getirilmesi de yine -sizin biraz önce söylemiş olduğunuz gibi- yasal yollardan veya ithalatçı firmanın sadece bir beyanına göre, “kalem” diye bir alet geliyor ama burada yasa dışı dinleme ve izlemelerin kaynağı oluyor veyahut da İnternet’ten geliyor. Bununla ilgili, mesela “bardak” deniyor ama izleme cihazları ortaya çıkıyor. Dolayısıyla bu görüntü cihazlarının gümrüklerde denetlenmesi gerekiyor. Eğer sizin dinleme ve izleme cihazlarının yurt dışından ne kadar geldiğini, hangi ebatta geldiğini bilme şansınız yoksa, bunların da Türkiye’de yasa dışı dinleme ve izlemelerde kullanıldığını bilme imkânınız olmuyor. Benim bildiğim kadarıyla, şu an, belki de Atatürk Havalimanında kargo servisinde binlerce dinleme ve izleme cihazlarının olduğunu ben biliyorum ve tahmin ediyorum. Yani bununla, teknik altyapı olarak sizin, Gümrük Bakanlığıyla beraber mi olur, başka hangi bakanlıklarsa beraber mi olur, eğer biz yasa dışı dinleme ve izlemelerin önüne geçmek istiyorsak bunun Türkiye’ye hangi ithalatçı firma tarafından nasıl geldiği noktasında bize açık ve net, somut öneriler vermeniz gerektiğini düşünüyorum. Bu noktada, x-ray cihazları mı olur... Adam -biraz önce Hasip Bey söyledi- parça parça getirip burada monte edebiliyor. Bununla ilgili olarak teknik altyapı çalışmalarınız var mı ve bununla ilgili önerileriniz nedir? Kısaca açıklarsanız sevinirim.

BAŞKAN – Buyurun.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Efendim...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Yazılı da olabilir çünkü...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Araştırıp verseler daha sağlıklı...

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Araştırırsak çok daha sağlıklı olur efendim.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Yazılı olarak vererseniz daha çok sevinirim.

BAŞKAN - Peki, o zaman...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Öyle yapsak daha iyi olur çünkü ciddi uzmanlara başvuracaklar.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Evet, çok teknik konular.

BAŞKAN – Anladım.

Peki, sunumlarınız için ben de çok teşekkür ediyorum katkılarınız için.

Şöyle olabilir arkadaşlar: Gümrükler Genel Müdürümüz bugün gelemedi. Biz Gümrükler Genel Müdürümüz kendisi gelsin dedik, ekibiyle birlikte olsun, onu yapsın dedik.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Dinleriz onları da.

BAŞKAN – Onları dinledikten sonra -kanaatimi ifade ediyorum, sizlerle paylaşmış olayım- biz Gümrük ve Ticaret Bakanlığının yetkililerini, Gümrükler Genel Müdürünü ve ekibini dinledikten sonra şöyle bir öneride bulunalım: Gümrükler Genel Müdürlüğü ve İthalat Genel Müdürlüğü müşterek bir çalışma ekibi oluştursunlar. Kısa zamanda, isteğimizle ilgili, kendilerinin de yapacağı önerilerle ilgili bir şey hazırlasınlar.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Brifing...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Öneri...

BAŞKAN – Tabii, öneri hazırlasınlar, yapılacak yasal düzenlemelere altlık oluşturmak üzere.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Bu konuda en iyi dinleme yeri burası mı, İstanbul mu arkadaşlar? Gümrükler açısından diyorum çünkü gemiler İstanbul'a geliyor, Ankara'ya gelmiyor.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Ama uzmanları burada efendim.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) - Mallar İstanbul'a iniyor yani İstanbul'a, İzmir'e iniyor mallar.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Mallar İstanbul'da da uzmanlar burada.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Yerinde görmek isteriz.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Mallar İzmir Limanı'na, İstanbul Limanı'na iniyor.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Atatürk Havalimanına gidelim. “Kardeşim, bunlar x-ray cihazından geçiyor mu?” falan hiçbir dinleme... Ben yani haricen aldığım bilgilere göre öyle bir şeylerinin olmadığını...

BAŞKAN – Ama şunun da farkındayım ben: Arkadaşlarımızın yaptığı sunumdan sonra, bu işin çok kolay olabilecek bir iş olmadığını da farkındayız yani iki tarafı keskin bıçak gibi. Siz, işte...

HASİP KAPLAN (Şırnak) – İyi bir denge kurmamız lazım.

BAŞKAN – Çok iyi bir denge kurmak lazım, hem üreticinin, sanayicinin hem ithalatçının...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Ticareti de etkileyen...

BAŞKAN – Tabii, çok... Yani hassas bir denge o. Yani siz şimdi... Tabii, arkadaşlarımızın hatırlatmasıyla fark ettik.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Adam vuracak diye silah ithalatını yasaklayacak mıyız yani? Böyle bir denge yani...

BAŞKAN – Ama denetim... Temel şey şu: Denetim.

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Bir denge...

BAŞKAN - Biz tabii yasaklama ve sınırlandırmadan ziyade denetim altına... Kim, ne getirmiş?

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Zapturapt altına alınması lazım.

BAŞKAN – Bu çok kıymetli yani bu yönüyle denetimi ve beyanı esas. Beyana aykırı, mesela...

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Nerede kullanılacağı...

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Neyin ne olduğunu bilirsek...

BAŞKAN – O önemli...

Şimdi “Kalem getirdim.” deyip beyanda bulunan vatandaş, gerçekte, içinde elektronik aygıt olan ve dinleme, izlemeye yarayan bir cihazı getirmiş oluyorsa ve bu yakalanıyorsa bununla ilgili ağır müeyyideler uygulanmalı mesela, denetimle ilgili.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Başkanım, gümrükçüler uyanıktır, kimin ne getirdiğini bilirler. Ben iyi bilirim, “Habur Sınır Kapısı” denilen bir kapısı benim şehrimdedir, onun için.

BAŞKAN – En azından biz temenni olarak bunları da söylemiş olalım.

Arkadaşlar, ben hepinize şahsım adına, Komisyon üyesi arkadaşlarım adına, hem sunumlarınız için hem katkılarınız için hem de gelişinizden dolayı ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Elinize sağlık. Teşekkür ediyoruz.

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Sağ olun efendim, teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Öneri ve yazıyla ilgili...

EKONOMİ BAKANLIĞI İTHALAT GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET AZGIN – Biz onları ileteceğiz efendim.

BAŞKAN – Toplantıyı kapatıyorum arkadaşlar.

Kapanma Saati: 13.15